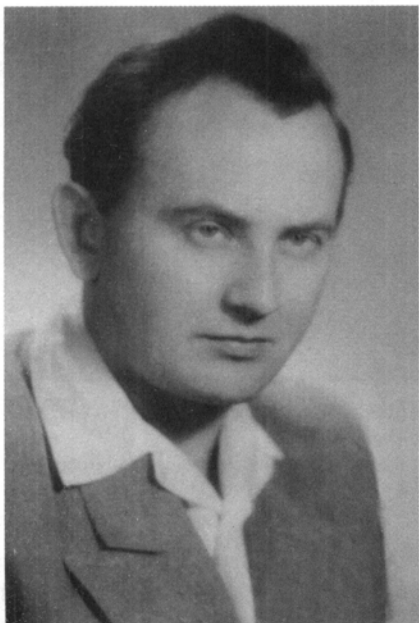

ROZSTANIA • OBITUARIES**WSPOMNIENIE O DOKTORZE
MIECZYSLAWIE J. DĄBROWSKIM
(6 V 1928–18 VIII 2003)**

**In memory of Dr. Mieczysław J. Dąbrowski
(6 V 1928–18 VIII 2003)**

Mieczysław Jan Dąbrowski urodził się we Lwowie, 6 maja 1928 r., w rodzinie rzemieślniczej. Jego dziad Michał, szlachcic z nadania Króla Jana III Sobieskiego, był właścicielem posiadłości Skwarzawa (pow. Złoczów), gdzie urodził się ojciec Mieczysława, Karol (1902–1952). Ojciec był krawcem, w czasie wojny pracował jako robotnik sezonowy. Matka, Maria, z domu Moskwa (ur. 25 IV 1900 r.) we wsi Derelany, pow. Kamionka Strumiłowa, obecnie na Ukrainie, prowadziła dom; zmarła w Bydgoszczy w 1965 r. Mieczysław Dąbrowski miał jedną siostrę, młodszą, Irenę Dąbrowską, po mężu Lazarowicz mieszkającą w Bydgoszczy.

Po ukończeniu siódmego roku życia M. Dąbrowski uczył się w szkole powszechnej we Lwowie, potem podczas wojny i okupacji hitlerowskiej, na Kursach Przygotowawczych do Szkół Technicznych tamże (od 1942 r.). W tym czasie, jako członek Armii Krajowej, był zaangażowany w działalność konspiracyjną.

Zdał maturę w 1948 r. w Państwowym Gimnazjum i Liceum Męskim w Gdyni. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Rolnym Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Po dwóch latach prof. W. Sławiński przeniósł Go na Wydział Biologii i Nauk o Ziemi, na którym 10 kwietnia 1952, czyli po dwóch latach studiów, złożył egzamin magisterski z botaniki.

Mieczysław Dąbrowski pracował już podczas studiów, początkowo jako laborant, w Katedrze Botaniki i Fizjologii Roślin, a 1 grudnia 1951 r. otrzymał etat młodszego asystenta w Zakładzie Botaniki Wydziału Rolnego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Prowadził także ćwiczenia z botaniki na Wydziale Rolnym UMCS. W tym czasie kierownikiem Zakładu był prof. W. Matuszkiewicz.

Pobyt w Lublinie trwał do końca marca 1953 r., kiedy to M. Dąbrowski przeniósł się do Warszawy, do Zakładu Ekologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, pracując – jak wynika z dokumentów – dla Pracowni (Zakładu) Fitosocjologii Stosowanej Instytutu Botaniki PAN w Krakowie. Placówka ta miała swoją siedzibę w Warszawie i była kierowana przez prof. W. Matuszkiewicza.

W październiku 1953 r. M. Dąbrowski poślubił Helenę Początek, małżeństwo rozeszło się po kilku latach (rozwód nastąpił w 1963 r.).

Z dniem 1 lutego 1954 r. M. Dąbrowski został delegowany do Białowieży, gdzie zorganizował Stację Botaniczną, pozawarszawską placówkę Zakładu Ekologii PAN. Był pierwszym pracownikiem naukowym Stacji Botanicznej Białowieckiego Parku Narodowego, 23 czerwca 1954 r. awansował na stopień starszego asystenta. Podczas pobytu w Białowieży prowadził wielokierunkowe badania botaniczne, w latach późniejszych także czę-

sto tam przyjeżdżał, kontynuując swoje prace i obserwacje.

W październiku 1956 r. prof. W. Matuszkiewicz wystąpił z wnioskiem do dyrektora Zakładu Ekologii PAN o powrót swojego asystenta do kierowanej przez siebie Pracowni Fitosocjologicznej, co też wkrótce nastąpiło. W tych latach M. Dąbrowski był wielokrotnie w Zakładzie Paleobotaniki Instytutu Botaniki PAN w Krakowie, gdzie mógł liczyć na pomoc i konsultacje w trakcie prac nad przygotowywaną przez siebie rozprawą doktorską.

W 1958 r. M. Dąbrowski brał udział w 12 International Phytogeographic Excursion w Czechosłowacji (30 VI – 26 VII 1958)¹, a jesienią tego roku przebywał w Estonii (ówczesna Estońska Republika Związku Radzieckiego). Ten pobyt miał na celu badania porównawcze roślinności leśnej północno-wschodniej Polski i Estonii oraz historii lasów w holocenie Estonii w oparciu o analizę pyłkową próchnicy. Przy tej okazji M. Dąbrowski wykonał zdjęcia fitosocjologiczne alvaru – szczególnego rodzaju zbiorowiska leśnego rosnącego na terenach wapiennych.

Mieczysław Dąbrowski doktoryzował się na podstawie pracy pt. „Późnoglacialna i holocenska historia lasów Puszczy Białowieskiej. Część I. Białowiecki Park Narodowy”. Rada Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Warszawskiego nadała mu stopień doktora nauk przyrodniczych dnia 22 czerwca 1959 r. Promotorem rozprawy był prof. W. Matuszkiewicz.

Mieczysław Dąbrowski był od 1 lipca 1959 r. formalnie pracownikiem Instytutu Botaniki PAN w Krakowie na etacie adiunkta, ale *de facto* pracował w Warszawie, w Pracowni Fitosocjologii Leśnej kierowanej przez prof. W. Matuszkiewicza. W 1959 r. wyjechał do Anglii w ramach wymiany naukowej pomiędzy Polską a Wielką Brytanią. Przebywał tam w okresie 17 VII – 16 IX 1959, pod opieką na-

Fot. 1. Mieczysław Dąbrowski w latach 60-tych XX wieku na lotnisku w Anglii.

Phot. 1. Mieczysław Dąbrowski in the airport of United Kingdom in the sixties of twenty century.

ukową dr Maxa Waltersa. W tym czasie zwiedził kilka ośrodków badań botanicznych w Wielkiej Brytanii (Durham, Cardiff, Sussex, Londyn, Brighton), a w Cambridge miał wykład o wynikach badań prób powierzchniowych humusu z Puszczy Białowieskiej, który wywołał duże zainteresowanie prof. H. Godwina, R. Westa i pozostałych pracowników Botany School Uniwersytetu w Cambridge. Pod koniec swojego pobytu wykonał szereg zdjęć fitosocjologicznych zbiorowisk roślinnych południowej Anglii.

W 1961 r. doszło do konfliktu pomiędzy prof. W. Szaferem, dyrektorem Instytutu Botaniki PAN w Krakowie a prof. W. Matuszkiewiczem. Powodem tego było opublikowanie przez prof. W. Matuszkiewicza wyników swoich badań w języku niemieckim, z użyciem nazw niemieckich dla polskich miejscowości. W wyniku tej sytuacji

¹ Por.: LÜDI W. (red.) 1961. Die Pflanzenwelt der Tschechoslowakei. Ergebnisse der 12. Internationalen Pflanzengeographischen Exkursion (IPE) durch die Tschechoslowakei 1958. Veröff. Geobot. Inst. Eidg. Techn. Hochschule, Stiftung Rübel, Zürich 36: 1–170.

prof. W. Matuszkiewicz i jego współpracownicy przestali być pracownikami Instytutu Botaniki PAN w Krakowie, ale prof. W. Szafer wspianymyślnie pozwolił im na zabranie wszystkich materiałów oraz etatów.

To było powodem, że M. Dąbrowski z dniem 1 stycznia 1962 został przeniesiony na własną prośbę do Centralnego Laboratorium Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN w Warszawie (aktualnie Instytut Archeologii i Etnologii PAN), gdzie na etacie adiunkta objął tzw. samodzielne stanowisko pracy do analiz pyłkowych i zorganizował pracownię palinologiczną. 1 kwietnia 1968 został kierownikiem tej pracowni, a od 1 października 1968 r. otrzymał etat tzw. adiunkta stabilizowanego, co zapewniało stałe zatrudnienie aż do emerytury.

W 1962 r. M. Dąbrowski otrzymał stypendium z British Council, które umożliwiło mu pobyt w sławnej Botany School Uniwersytetu w Cambridge, którą kierował sir prof. Harry Godwin (1 X 1962 – 31 I 1964), jeden z najsłynniejszych botaników ówczesnej epoki, znakomity ekolog i badacz szaty roślinnej czwartorzędu na Wyspach Brytyjskich. Z Anglii

pojechał bezpośrednio do Danii, na kolejne zagraniczne stypendium, otrzymane od Statens Almindelige Videnskabsfond, co umożliwiło mu dalsze studia w Departamencie Nauk Przyrodniczych Muzeum Narodowego i Instytucie Geologicznym w Kopenhadze. Przebywał tam w okresie od 1 lutego do 15 lipca 1964 r. Część pobytu spędził u prof. J. Troels-Smitha, gdzie zapoznawał się z osiągnięciami w zakresie analizy pyłkowej tzw. „grupy Troels-Smitha” (do której należeli m.in. Sven Jørgensen i Bend Frenskield), także pod kątem jej stosowania w badaniach archeologicznych, a także do opracowania zebranego przez siebie materiału ze starorzecza rzeki Jantra w Bułgarii. Było to miejsce i czas inspirujących dyskusji na temat metodologii badań palinologicznych czwartorzędu.

Drugą część pobytu w Danii spędził w pracowni J. Iversena, wybitnego duńskiego palinologa, szczególnie zainteresowanego badaniami prób powierzchniowych, których inicjatorem był w Polsce prof. W. Szafer w 1935 r. (Brem, Sobolewska 1939). W Danii M. Dąbrowski zapoznał się także z metodą badań anatomicznych drewna.

Fot. 2. Mieczysław Dąbrowski z żoną, Marią Borowik-Dąbrowską i córką Ewą w latach 80-tych XX wieku (fot. W. Huml).

Phot. 2. Mieczysław Dąbrowski with his wife, Maria Borowik-Dąbrowska and daughter Ewa in the eightieth of twenty century (phot. W. Huml).

W dniu 17 lipca 1966 zawarł związek małżeński ze swoją koleżanką z Pracowni Palinologicznej Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN, fitosocjologiem–palinologiem, dr Marią Borowik. Z tego związku urodziła się 6 października 1972 córka Ewa².

W lutym 1971 r. Pracownię Palinologiczną IHKM PAN zamknęto. Dr M. Dąbrowski otrzymał przydział (od 1 marca 1971 r.) do Zakładu Epoki Kamienia tegoż Instytutu, pełniąc w nim okresowo obowiązki zastępcy kierownika Zakładu. Po kilku latach został powołany na kierownika tzw. Samodzielnego Stanowiska Paleobotanicznego w IHKM PAN (1 stycznia 1982). W 1984 r. przeszedł zawał serca, od dawna chorował także na cukrzycę. Po 35 latach pracy, w związku z pogarszającym się stanem zdrowia, przeszedł na wcześniejszą emeryturę 28 grudnia 1992 r., pracując jeszcze jakiś czas na pół etatu, jako adiunkt w Zakładzie Nauk Pomocniczych IHKM PAN (do 30 kwietnia 1994 r.). Zmarł na skutek rozległego zawału serca i obrzęku płuc 18 sierpnia 2003 r.; został pochowany na Cmentarzu Komunalnym Północnym w Warszawie (kw. X 4-2-20).

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA³

Dr M. Dąbrowski rozpoczął swoją drogę naukową pod kierunkiem prof. W. Matuszkiewicz i to zdeterminowało na szereg lat jego działalność badawczą. W latach 1956–1961 brał udział w badaniach fitosocjologicznych różnych zespołów leśnych, dokumentując dla potrzeb Zakładu Fitosocjologii Stosowanej

roślinność leśną ok. 25 nadleśnictw w Polsce. Opisywał zespoły leśne także na Roztoczu, a później przede wszystkim w Białowieskim Parku Narodowym, gdzie interesował się także dynamiką drzewostanów i zajmował oceną produkcji biomasy runa w zespołach leśnych. Brał również udział w opracowaniu zespołów łąkowych doliny Wisły pod kierunkiem swojego mistrza, którym był prof. W. Sławiński. Należy zauważyć, że M. Dąbrowski był autorem pierwszej w Polsce pracy dotyczącej produkcji roślinnej (Dąbrowski 1956).

W latach 50. XX w. M. Dąbrowski odbył kurs z zakresu palinologii pod kierunkiem prof. W. Szafera w Zakładzie (Instytucie) Botaniki PAN w Krakowie, co skierowało Jego uwagę na badania palinologiczne czwartorzędu i zapoczątkowało je na obszarze torfowisk w Białowieskim Parku Narodowym. Był to temat Jego rozprawy doktorskiej. W latach 60. XX wieku rozpoczął w Polsce (w Białowieskim Parku Narodowym) badania współczesnego opadu pyłku metodami aeropalinologii i prób powierzchniowych (Dąbrowski 1964, 1967c). Na Kongresie w Utrechcie (1966), zorganizowanym z okazji 50-lecia stosowania metody analizy pyłkowej, M. Dąbrowski wygłosił referat o opadzie pyłku w Białowieży. Opracował kalendarz pyłkowy dla alergików dla miasta Warszawy, na podstawie badań własnych opadu pyłku z 6 i 36 piętra Pałacu Kultury i Nauki (Dąbrowski 1974).

Dzięki zagranicznym stypendiom i pobytem w Wielkiej Brytanii i Danii, M. Dąbrowski mógł zapoznać się z najnowszymi trendami w badaniach palinologicznych i ich wykorzystaniu w badaniach archeologicznych. Biorąc pod uwagę ogromne doświadczenie i wiedzę M. Dąbrowskiego w dziedzinie fitosocjologii leśnej i ekologii roślin, zdobyte w pierwszych latach Jego pracy badawczej, jest oczywiste, że specjalnie interesowało go zagadnienie reprezentacji roślin w spektrach pyłkowych, co jest niezwykle istotnym problemem w interpretacji wyników badań palinologicznych oraz palinochronologii (Dąbrowski 1971).

Mieczysław Dąbrowski potrafił w sposób nadzwyczaj kompetentny analizować zależno-

² Ewa Borowik-Dąbrowska ukończyła teologię na Akademii Teologicznej w Warszawie i doktoryzowała się (2004) na Wydziale Teologii na podstawie pracy o środkach masowego przekazu. 19.III.2006 złożyła śluby wieczyste we Wspólnocie Pustelników świętego Brunona (The Community of Hermits of Saint Bruno), żyje i działa w zwykłej społeczności.

³ Odtworzenie różnorodnej i wielokierunkowej działalności naukowej dr M. Dąbrowskiego było możliwe tylko w bardzo małej części. Dokumentacja badań, która pozostała w Instytucie Historii Kultury Materialnej PAN po Jego odejściu z pracy, po pewnym czasie została przewieziona do Instytutu Ekologii PAN w Dziekanowie Leśnym i tam zniszczona (spalona?).

Fot. 3. Mieczysław Dąbrowski (z lewej) i Leon Stuchlik w Białowieży, 1967 r.

Phot. 3. Mieczysław Dąbrowski (from the left) and Leon Stuchlik in the Białowieża National Park in 1967.

ści pomiędzy spektrum pyłkowym a składem zbiorowisk roślinnych (m.in. Dąbrowski 1975), a także związek pomiędzy przemianami środowiska przyrodniczego a działalnością człowieka w świetle odkryć archeologicznych. Prowadził badania paleobotaniczne na wielu stanowiskach archeologicznych w Polsce takich, jak m.in.: Białowieża, Biskupin, Całowanie, Dzierżążnia, Gdańsk-Rynek, Gniezno, Grzybiany, Kruszwica, Lublin-Zamek, Opole, Otałążka, Piłakno, Płock, Płońsk, Pułtusk, Sarnowo, Sieradz, Sośnia, Sypniewo, Szczecin, Włodawa-Luta, Wolin, a także w Bułgarii (Styrman). Jako pierwszy w Polsce wykonał analizę palinologiczną warstw kulturowych cmentarzyska kultury pucharów lejkowatych (Dąbrowski 1971a).

Mieczysław Dąbrowski zamierzał przedstawić do habilitacji pracę poświęconą opracowanej przez siebie metodzie wyznaczania palinochronów, którą potem opublikował w wersji znacznie

okrojonej (Dąbrowski 1971b). Metoda ta, która pozwala określić wiek bezwzględny poszczególnych poziomów pyłkowych na podstawie składu i liczby sporomorf, była nowatorskim ujęciem, i to w skali całej Europy. Niestety nie została ona w ośrodku paleobotanicznym krakowskim odpowiednio zrozumiana; prof. A. Środoń nie przyjął jej jako pracy habilitacyjnej (metoda ta była później z powodzeniem stosowana w Polsce oraz za granicą; Tobolski 1979, K. Tobolski, inf. ustna).

Decyzja ta negatywnie zaciążyła na dalszym życiu zawodowym i naukowym M. Dąbrowskiego i spowodowała, że w latach późniejszych zajmował się głównie dendrologią – należał do pionierów polskiej dendrochronologii (Dąbrowski, Ciuk 1972).

Reasumując, działalność naukowa M. Dąbrowskiego dotyczyła przede wszystkim ogólnych założeń i metod w palinologii, w tym aeropalinologii, metod statystycznych, metod datowania palinochronologicznego i dendrochronologicznego, paleobotaniki makroszczątków, analizy osadów, oznaczania węgla i drewna. W wielu tych dziedzinach był autorem pionierskich w owym czasie badań.

Mieczysław Dąbrowski brał udział w zjazdach Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Sekcji Fitosocjologicznej PTB, Towarzystwa Łąkarzy i w wielu innych krajowych konferencjach i sympozjach. Był członkiem towarzystw naukowych, m.in. Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, Towarzystwa do Badań Torfu w Vaduz (Lichtenstein) oraz prestiżowego Clare College w Cambridge (od 1962, visitor fellow), do którego należeli m.in. sir prof. H. Godwin i prof. R. West (M. Dąbrowski został pochowany w przysługującym tylko członkom tego kolegium krawacie, czarnym, w ukośne złoto-żółte pasy). Posiadał Złotą Odznakę za Opiekę nad Zabytkami nadaną mu 20 stycznia 1981 r. przez ministra kultury i sztuki Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Odbывał liczne podróże naukowe do wielu krajów Europy (m.in. Anglia 1959, Bułgaria 1970, Czechosłowacja 1958, Dania 1964,

1966, 1969, 1970, 1987, Estonia 1958, Holandia 1966), był zapraszany do udziału w konferencjach i zjazdach naukowych, a także na wykłady w Wielkiej Brytanii, Holandii, NRD, Bułgarii, Estonii, Czechosłowacji, i ZSRR, gdzie wygłaszał referaty na tematy metodyczne oraz przedstawiał wyniki prowadzonych przez siebie badań.

Mieczysław Dąbrowski został zaproszony w 1976 r. do udziału w pracach Komitetu Nauk Przyrodniczych przy stałej Radzie Międzynarodowej Unii Słowiańskiej Archeologii z siedzibą w Zentralinstitut für Geschichte und Archäologie, Akademie der Wissenschaften der DDR (dawne NRD). Prowadził staże naukowe pracowników naukowo-badawczych z Polski, Bułgarii, Czechosłowacji i NRD.

W 1981 r. poproszono go o zorganizowanie badań dendrochronologicznych szczątków grodu, zbudowanego z drewnianych pali na stanowisku Novgorod (Związek Radziecki), jednak stan wojenny wprowadzony 13 grudnia 1981 r. uniemożliwił wyjazd. W 1982 r. uczył anatomii drewna dwóch Duńczyków, którzy w tym celu przyjechali do Warszawy.

Mieczysław Dąbrowski jest autorem licznych prac opublikowanych, z których tylko część zdołano ująć w zamieszczonym poniżej spisie publikacji; niestety wielu wyników swoich badań nie zdążył przygotować do druku (m.in. o dąbrowach w pld. Anglii czy o zbiorowiskach roślinnych typu alvar w Estonii).

OSOBOWOŚĆ

Charakterystykę osoby M. Dąbrowskiego z początków Jego drogi naukowej zawiera opinia prof. W. Matuszkiewicza, wieloletniego zwierzchnika. Pisał w niej: „Mgr Dąbrowski jest bardzo inteligentny i zdolny, posiada bardzo dobrą pamięć, jest niezwykle odczytany dzięki znajomości kilku języków obcych. Zainteresowania Jego są bardzo wszechstronne ...”, cechuje Go „... wielka inwencja i samodzielność myślenia, skłonność do poszukiwania nowych metod i problemów oraz syntetycznego ujmowania zagadnień.”

Mieczysław Dąbrowski był wielce uzdolniony i predysponowany do prac teoretycznych, aczkolwiek wielostronność Jego zainteresowań mogła sprawiać, że nie bywał w swojej pracy zanedo systematyczny. Doskonała znajomość języków obcych (angielski, niemiecki, rosyjski) ułatwiała Mu kontakty międzynarodowe oraz zapewniała znakomitą orientację w literaturze przedmiotu badań. Potrafił barwnie i interesująco opowiadać piękną polszczyzną. Cechowała Go ponadprzeciętna skromność, uprzejmość i kultura osobista, jednak niezwykle silna osobowość sprawiała, że nie był człowiekiem łatwym w kontaktach osobistych. Był bezkompromisowy, uparty, potrafił być ironiczny (nie tolerował głupoty i bezmyślności), co nie zjednywało Mu otoczenia i miało negatywne dla Niego reperkusje, zwłaszcza w relacjach podwładny – zwierzchnik. Jako szef był wzorem odpowiedzialności i pracowitości, bardzo wymagający, ale przede wszystkim od siebie. Sprawiało to, że Jego podwładni starali się sprostać stawianym wymaganiom, co zazwyczaj nie było łatwe. Zażądał swoim zaangażowaniem i entuzjazmem, a różnorodność Jego zainteresowań sprawiała, że praca pod Jego kierunkiem nigdy nie była nudna. Był surowy, ale zawsze chętnie i bez zbędnych prośb służył pomocą i radą, nie tylko w sprawach zawodowych. Rozdawał swoje pomysły wszem i wobec, z wyrozumiałością patrzył, kiedy inni przyjmowali je jako swoje ... To z inspiracji M. Dąbrowskiego rozpoczęto w latach 70. XX w. w Zakładzie Paleobotaniki IB PAN w Krakowie monitoring aeropalinologiczny, a w latach późniejszych powstały ciekawe i ważne prace o zależnościach opadu pyłku a budową lasów (m.in. Stuchlik, Kvavadze 1987, 1993, 1998, Stuchlik 1993, Obidowicz 1993, 1996).

Dla przyjaciół był czarującym człowiekiem i interesującym rozmówcą, dla Rodziny kochającym Mężem i Ojcem. Jak każdy urodzony we Lwowie, zachował charakterystyczny lwowski akcent do końca życia.

Ewa ZASTAWIAK, Ewa MADEYSKA

PODZIĘKOWANIA. Wspomnienie opracowano na podstawie danych i dokumentów otrzymanych od dr M. Borowik-Dąbrowskiej, za co autorki składają Jej serdeczne podziękowanie. Profesorom K. Tobolskiemu i K. Szczepankowi dziękujemy za wskazanie niektórych publikacji.

SPIS PUBLIKACJI⁴

- DĄBROWSKI M. J. 1953. Badania nad biomasa runa prowadzone przez Filię Instytutu Badawczego Leśnictwa w Białowieży. *Ekologia Polska* **1**(1): 45–56.
- DĄBROWSKI M. J. 1971a. Analiza pyłkowa warstw kulturowych z Sarnowa, pow. Włocławek (Pollen analysis of cultural layers from Sarnowo, district of Włocławek). *Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, Seria Archeologiczna* **18**: 147–164.
- DĄBROWSKI M. J. 1971b. Palynochronological Materials – Eemian Interglacial. *Bulletin de l'Académie Polonaise des Sciences, Série des Sciences de la Terre* **19** (1): 29–36.
- DĄBROWSKI M. J., CIUK K. 1972. Materiały do dendrochronologicznej stratygrafii osady na Ostrówku w Opolu (Dendrochronological stratigraphy of the site Ostrówek in Opole). *Archeologia Polski* **17**(2): 445–462.
- BOROWIK-DĄBROWSKA M., DĄBROWSKI M. J. 1972a. Historia roślinności Białowieżskiego Parku Narodowego w późnym glacie i holocenie. *Przewodnik wycieczek Sympozjum Komisji Badań Holocenu INQUA* **2**: 89–106.
- BOROWIK-DĄBROWSKA M., DĄBROWSKI M. J. 1972b. Absolute Pollen Concentration. *Bulletin de l'Académie Polonaise des Sciences, Série des Sciences de la Terre* **20**(2): 129–132.
- BOROWIK-DĄBROWSKA M., DĄBROWSKI M. J. 1972c. Naturalne i antropogeniczne zmiany roślinności Białowieżskiego Parku Narodowego (Natural and anthropogenic succession of the Białowieża National Park vegetation). *Archeologia Polski* **18**(1): 181–200.
- DĄBROWSKI M. J. 1974. Recensement pollinique en Pologne. Pollen calendar for Poland. W: J. CHARPIN, R. SURINYACH (red.), *Atlas Européen des pollens allergisants*, Sandoz Éditions, s. 65–169.
- DĄBROWSKI M. J. 1975. Tree pollen rain and the vegetation of the Białowieża National Park. *Biuletyn Geologiczny* **19**: 157–172.
- DĄBROWSKI M. J., HUMICZ A., KARDASZ M. 1975. Badania archeologiczne i dendrochronologiczne prowadzone na

Wzgórzu Zamkowym w Lublinie w 1973 r. *Wiadomości Archeologiczne* **40**(1): 27–36.

- DĄBROWSKI M. J. 1981. Analiza pyłkowa torfowiska Całowanie, woj. warszawskie (Pollen spectra of a peat profile from Całowanie near Warsaw). *Archeologia Polski* **26**(2): 269–294.
- DĄBROWSKI M. J. 1985. Anthropophases in dendrochronology. *Archeologia Polona* **24**: 149–162.
- DĄBROWSKI M. J., LUBLINER-MIANOWSKA K., ZACHOWICZ J., WYPYCH K. 1985. Z palinologii osadów Jeziora Jamno (Bottom sediments of Lake Jamno in the light of palynological studies). *Peribalticum* **3**: 37–52.

LITERATURA

- BREM M., SOBOLEWSKA M. 1939. Studia nad opadem pyłku drzew leśnych w Puszczy Białowieżskiej. *Sylvan, Ser. A* **3–4**: 1–10.
- OBIDOWICZ A. 1993. Wahania górnej granicy lasu w późnym plejstocenie i holocenie w Tatrach. W: A. KOTARBA (red.), *Z badań fizjograficznych w Tatrach. Dokumentacja Geograficzna* **4–5**: 31–43.
- OBIDOWICZ A. 1996. A Late Glacial-Holocene history of the formation of vegetation belts in the Tatra Mts. *Acta Palaeobotanica* **36**(2): 159–206.
- STUCHLIK L., KVAVDZE E. 1987. Subrecent spore-pollen spectra and their relation to recent forest vegetation of Colchis (Western Georgia, USSR). *Palaeontographica B* **207**(1–6): 133–151.
- STUCHLIK L., KVAVDZE E. 1998. Subfossil pollen spectra of flood-plain forest of *Pterocarya pterocarpa* in the Alazani valley (East Georgia). *Acta Palaeobotanica* **38**(1): 217–222.
- STUCHLIK L. 1993. Badania palynologiczne prób powierzchniowych i ich związek ze współczesną szatą roślinną w kaukaskich ostożach roślinności trzeciorzędowej (Palynological studies of surface samples and their relation to recent vegetation in Caucasian refugia of Tertiary vegetation). *Wiadomości Botaniczne* **37**(3–4): 93–97.
- STUCHLIK L., KVAVDZE E. 1993. Spore-pollen spectra of surface samples from *Zelkova* forest in the Babaneuri reservation (East Georgia). *Acta Palaeobotanica* **33**(2): 357–364.
- TOBOLSKI K. 1979. Zmiany lokalnej szaty roślinnej na podstawie badań subfosalnych osadów biogenicznych w strefie plaży koło Leby. *Badania Fizjograficzne nad Polską Zachodnią, Ser. A, Geografia Fizyczna* **32**: 151–166.

⁴ Niekompletny, zestawiała E. Madeyska na podstawie dostępnych danych.

WSPOMNIENIE O PROF. DR HAB. JANINIE H. ROGOZIŃSKIEJ

A remembrance of Professor Janina
H. Rogozińska

11 sierpnia 2007 roku odeszła od nas Prof. dr hab. Janina Rogozińska – emerytowany kierownik Katedry Fizjologii Roślin Wydziału Rolniczego Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy. Pani Profesor Janina Rogozińska urodziła się 25 listopada 1925 r. w Wolsztynie. Jej rodzice, matka Helena z Waszkowiaków i ojciec Jan Rogoziński, kupiec, właściciel sklepu bławatnego w Wolsztynie, zapewnił dzieciom dostatnie, spokojne dzieciństwo, chociaż nad rodziną ciążyło wspomnienie minionej tragedii. Karol Kuźdowicz, pierwszy mąż Heleny, zginął w zawierusze wojennej roku 1914. Jego mogiły nigdy nie odnaleziono... Osierocił dwuletniego Alfa (ur. 1912) i nie zobaczył już Czesława (ur. 1914). Jan Rogoziński, były powstaniec wielkopolski, godnie zastąpił ojca przyszłemu profesorowi genetyki roślin, współorganizatorowi Oddziału Bydgoskiego Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Alfonsowi Kuźdowiczowi oraz inżynierowi rolnikowi Czesławowi Kuźdowiczowi zatrudnionemu wiele lat później w Instytucie Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN w Jabłonnej. W 1922 r. przyszła na świat starsza siostra Janiny Anna, później Lubieniecka – stomatolog; po niej (1925 r.) urodziła się Janina i najmłodsza z sióstr, Maryla Dobrowolska (1928 r.), farmaceutka. Każde z dzieci zdobyło zawód i wykształcenie, każde z nich było w innej dziedzinie uzdolnione.

Janina Rogozińska ukończyła szkołę powszechną i gimnazjum matematyczno-fizyczne, z językiem niemieckim i łaciną. Brała też lekcje muzyki i już wkrótce pięknie grała na pianinie. Muzyka pozostała jej wielką miłością na dalsze lata życia. Przez całe życie bardzo dużo czytała, a właściwie pochłaniała książki. W chwili wybuchu wojny, która zniszczyła cały jej dotychczasowy świat, miała zaledwie 14 lat. Podczas okupacji rodzinę stłoczono w jednym pokoju, braci zmuszono do ciężkiej pracy, nawet Janina od 1941 r. do końca 1944 r. musiała dźwigać

brzemie 12-godzinnego dnia pracy ponad siły w fabryce Holzbau Werke Wollstein, w której produkowano elementy drewnianych baraków. Dziewczyna przypłaciła to utratą zdrowia i ciężko się rozchorowała zimą 1944/1945 r. Troskliwie leczona, pokonała początki gruźlicy. Po wyzwoleniu, niesiona falą powojennego entuzjazmu, w dwa lata zrobiła program liceum, zdała maturę, po czym próbowała dostać się na Uniwersytet Poznański. Niestety miejsc było niewiele, zdała więc na Wydział Biologii Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, gdzie została przyjęta. Jej żywa inteligencja, mrówcza pilność i sumienność w wykonywaniu wszelkich obowiązków zjednały jej tam szacunek i uznanie. Przez całe studia (1948–1952) przyjaźniła się z Oleńką Borowską-Stachak, utrzymując z nią później kontakty do końca życia. Chociaż była prymuską, wierzyła w magiczną moc zielonego sweterka, w którym bardzo dobrze, a niekiedy celująco zdawała wszystkie egzaminy. Pomimo tego, że nauka przychodziła jej z łatwością, była bardzo ambitna i uczyła się gorliwie (Fot. 1). Pracę magisterską *O zawiązywaniu się nasion u tataraku* pisze w Zakładzie Botaniki Ogólnej UMK u prof. Jana Zabłockiego. W 1952 r. otrzymuje jeden z pierwszych, powojennych dyplomów – opatrzony numerem „30” i tytuł magistra filozofii w zakresie botaniki (Fot. 2). Z opinią „wybitnie uzdolniona do pracy naukowo badaw-

Fot. 1. Janina Rogozińska przed egzaminem, w „zielonym sweterku”. Toruń 1950 r. (Z archiwum rodzinnego, fot. Czesław Kuźdowicz).

Phot. 1. Janina Rogozińska before an exam, wearing the green sweater. Toruń 1950 (From the family archive, phot. by Czesław Kuźdowicz).

Fot. 2. Janina Rogozińska w laboratorium. Toruń 1952 r. (Z archiwum rodzinnego, fot. Czesław Kuźdowicz).

Phot. 2. Janina Rogozińska in the laboratory. Toruń 1952. (From the family archive, phot. by Czesław Kuźdowicz).

czej” wystawioną jej przez ukochanego przez wszystkich prof. Zabłockiego – zjawia się u profesora Jerzego Czosnowskiego, kierownika Zakładu Fizjologii Roślin Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Została przyjęta, obdarzona zaufaniem i tematem pracy doktorskiej. Prowadziła ćwiczenia z biochemii i fizjologii roślin, corocznie przygotowywała wydziałowy plan wykładów i ćwiczeń. Był to okres jej niezwykle dynamicznego rozwoju intelektualnego i duchowego. Trafiła do jednego z najlepszych wówczas zakładów naukowych. Prof. Czosnowski, zainspirowany pobytem w pracowni kultur tkankowych Rogera J. Gauthiereta w Paryżu, zaczyna rozwijać tę nową dziedzinę eksperymentalną w Polsce. Zafascynowana Janka już

wkrótce będzie miała szczęście również znaleźć się na Sorbonie. W roku 1957 otrzymuje stypendium na krótki pobyt w słynnej paryskiej pracowni kultur tkankowych prof. R. J. Gauthiereta. W roku 1958, na podstawie rozprawy *Analiza wpływu substancji rakotwórczych na strukturę i biochemizm tkanek roślinnych hodowanych in vitro*, uzyskuje stopień naukowy doktora. Roczny staż podoktorski odbywa w 1960 roku, w Instytucie Botanicznym Uniwersytetu Stanowego w Austin (Teksas) u prof. W. G. Whaley, wieńcząc go pracą *Development changes in the distribution of carbohydrates in maize root apex*, która ukazała się w „Phytochemistry” w 1965 r. Wyrazem uznania dla Jej pracy naukowej było otrzymanie w 1960 r. wyróżnienia ONZ – dla pierwszej polskiej studentki odbywającej staż w Uniwersytecie Stanu Teksas w USA. Z tej okazji w lokalnym dzienniku „The Austin Statesman” ukazał się wywiad pt. „Studentka zza żelaznej kurtyny” wraz z fotografią dr J. Rogozińskiej, który w chwilach dobrego humoru pokazywała w rodzinnym gronie.

W 1961 r. J. Rogozińska zostaje skierowana na roczny staż w Instytucie Botanicznym Uniwersytetu Stanu Wisconsin w Madison (USA) do pracowni prof. Folke Skooga. Znajduje się w oku cyklonu – szalenie intensywnej rywalizacji naukowej ośrodka francuskiego i amerykańskiego w dziedzinie kultur *in vitro*. Dzieje się tak wiele! Właśnie rozpoczęto badania nad wpływem hormonów roślinnych na tkanki i komórki w warunkach eksperymentalnych. Staż przeradza się w trzyletni etat naukowy w pracowni prof. F. Skooga (lata 1961–1964). W opinii, którą na zakończenie cyklu badań biochemicznych wystawił Jej F. Skoog znalazły się słowa „...Postęp w izolacji aktywnych frakcji cytokinin osiągnięto dzięki pełnej poświęcenia pracy dr J. Rogozińskiej nad tym problemem...”. Ta piękna opinia niestety wiele nie pomogła, ponieważ prof. Jerzy Czosnowski nie przyjął dr Rogozińskiej do Zakładu Fizjologii Roślin po jej powrocie do kraju, z powodu „samowolnego” przedłużenia pobytu w Stanach. Było to dla niej ogromnym ciosem. Pełna nowych idei, świetnie przygotowana do prac z hormonami roślinnymi i dalszego rozwi-

jania metod *in vitro* tuła się przez rok bez pracy. Ogromnym wsparciem jest dla niej wówczas brat A. Kuźdowicz oraz rodzina.

W latach 1965–1969 znalazła zatrudnienie jako adiunkt w Instytucie Dendrologii PAN w Kórniku, gdzie prowadziła badania w ramach umów polsko-amerykańskich i zorganizowała pracownię kultur *in vitro* roślin drzewiastych. W roku 1968 na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Badania nad naturalnymi cytokininami” uzyskała stopień doktora habilitowanego.

W 1969 roku powstaje w Bydgoszczy filia Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu. Dr hab. J. Rogozińska obejmuje kierownictwo Zakładu Fizjologii Roślin. Wymagało to zorganizowania od podstaw jednostki prowadzącej działalność naukową i dydaktyczną, przygotowania wykładów i ćwiczeń z przedmiotu fizjologia roślin, materiałów i sprzętu laboratoryjnego oraz nadzorowania prac remontowo-adaptacyjnych. W pracach tych pomagają jedyny wówczas adiunkt i pracownik techniczny. Po roku intensywnych przygotowań, w październiku 1970 r., studenci II roku rolnictwa rozpoczynają zajęcia z fizjologii roślin. W tymże roku dr hab. J. Rogozińska zostaje zatrudniona na stanowisku docenta.

W 1974 r., po usamodzielnieniu się filii i włączeniu jej w struktury Akademii Techniczno-Rolniczej, prof. J. Rogozińska obejmuje kierownictwo Katedry Fizjologii Roślin Wydziału Rolniczego ATR w Bydgoszczy (Fot. 3). Funkcję tę pełni do czasu przejścia na emeryturę w 1996 r. Oprócz wykładów z fizjologii roślin oraz fizjologii wzrostu i rozwoju, prowadzi również ćwiczenia dla studentów studiów dziennych i zaocznych kierunku rolnego i zootechnicznego oraz seminaria magisterskie.

W 1972 r. odbywa trzymiesięczny staż w Laboratorium Chemii Organicznej Uniwersytetu Państwowego w Utrechcie (Holandia). Ponadto była stypendystką The British Council w Anglii i Fundacji Boscha w Niemczech. Jesienią 1981 r. odbiera z rąk ówczesnego Przewodniczącego Rady Państwa prof. Henryka Jabłońskiego tytuł profesora. Uroczystość tę dzieli wraz z prof. dr hab. Krystyną Kukulczanką z Ogrodu Botanicznego we Wrocławiu.

Fot. 3. Prof. dr hab. Janina Rogozińska – kierownik Katedry Fizjologii Roślin w Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy. Czerwiec 1999 r.

Phot. 3. Professor Janina Rogozińska – head of Department of Plant Physiology, University of Technology and Life Sciences in Bydgoszcz. June 1999.

Działalność naukowo-badawcza prof. J. Rogozińskiej w okresie zatrudnienia w Bydgoszczy, początkowo dotyczyła zależności między strukturą chemiczną a aktywnością biologiczną naturalnych i syntetycznych cytokinin, co było kontynuacją kierunku badań rozwijanych podczas 3-letniego pobytu w pracowni prof. F. Skooga (USA) i pogłębionych podczas stażu na Uniwersytecie w Utrechcie. Pani Profesor, będąc entuzjastką i jedną z propagatorek metody kultur *in vitro* w Polsce, zorganizowała od podstaw laboratorium kultur *in vitro* (pierwsze na terenie Bydgoszczy), inicjując równocześnie badania nad udziałem fitohormonów w procesach fizjologicznych, z wykorzystaniem metody kultur tkanek i komórek. Już na początku lat siedemdziesiątych w Katedrze prowadzono prace nad indukcją organogenezy w różnych typach eksplantatów rzepaku. W kolejnych latach realizowano bardzo istotną dla programu hodowlanego tej rośliny problematykę oceny potencjału morfogenetycznego nowych polskich, podwójnie ulepszonych odmian rzepaku. Metodę kultur *in vitro* wykorzystano w badaniach nad metabolizmem glukozydów oraz wybranych reakcji metabolicznych tego gatunku na stres wodny i żywieniowy. W ramach tematu resortowo-branżowego realizowanego we współpracy

z Instytutem Hodowli i Aklimatyzacji Roślin prof. J. Rogozińska prowadziła badania nad uzyskaniem haploidów buraka cukrowego, pastewnego i jego dzikich gatunków. Jako pierwsza zainicjowała badania nad mikrorozmnażaniem polskich odmian papryki, a Jej osiągnięcia w dziedzinie opracowania wydajnych i powtarzalnych metod rozmnażania klonalnego buraka, rzepaku, kalanchoe i powojnika świadczą o stworzeniu przez Panią Profesor szkoły w zakresie kultur tkankowych roślin rolniczych i ogrodniczych. Wielostronne zainteresowania naukowe Pani Profesor nadały kierunek pozostałym pracom badawczym, a zainicjowana przez Nią problematyka jest nadal kontynuowana przez pracowników Katedry.

Dorobek naukowy prof. J. Rogozińskiej obejmuje 67 oryginalnych prac twórczych, 19 artykułów i 20 komunikatów naukowych, które wniosły znaczący wkład w rozwój metody kultur tkankowych oraz w hodowlę buraka cukrowego i rzepaku. Dorobek ten uzupełnia 88 recenzji publikacji przeznaczonych do druku oraz prac na stopień naukowy. Nauczanie było dla prof. Rogozińskiej źródłem radości i satysfakcji, starała się

Fot. 4. Uroczystość w Katedrze Fizjologii Roślin, Bydgoszcz 1995 r. Od prawej – prof. dr hab. Janina Rogozińska, mgr Alicja Plitta prac. techniczny, dr Andrzej Gatz, Anna Siatkowska prac. techniczny oraz prof. dr hab. Lucyna Drozdowska. (Z archiwum rodzinnego, fot. Jerzy Włodarski).

Phot. 4. Celebration at the Department of Plant Physiology. Bydgoszcz 1995 r. Standing from right: Professor Janina Rogozińska, technician Alicja Plitta M.Sc., Dr Andrzej Gatz, technician Anna Siatkowska and Professor Lucyna Drozdowska. (From the family archive, phot. by Jerzy Włodarski).

Fot. 5. Janina w ogrodzie siostry. Poznań, czerwiec 1955. Aż chciałoby się rzec za *Sambucus nigra*..... „Otośmy jedynymi świadkami piękności, ja jej, a ona mojej”.... M. Pawlikowska-Jasnorzewska. (Z archiwum rodzinnego, fot. Czesław Kuźdowicz).

Phot. 5. Janina Rogozińska in her sister's garden. Poznań, June 1955. One feels like saying after the *Sambucus nigra* bush:..... 'Here we are, the only witnesses of each other beauty'.... (M. Pawlikowska-Jasnorzewska). (From the family archive, phot. by Czesław Kuźdowicz).

służyć studentom i swoim uczniom całym swym doświadczeniem i wiedzą. Była promotorem 46 prac magisterskich, 6 doktorskich i opiekunką 1 pracy habilitacyjnej. Z dumą i radością śledziła karierę naukową swoich wychowanków, którymi byli: Lucyna Drozdowska – *Badania nad glukozynolanami rzepaku w kulturach in vitro, hodowlach wodnych i uprawie polowej 1978*, Maria Goška – *Badania nad uzyskaniem roślin haploidalnych u buraka w kulturze in vitro* 1981, Stanisław Flasiński – *Wpływ fosforu na akumulację proliny i aktywność fosfatazy u rzepaku ozimego* 1985, Urszula Fojutowska-Kotowska – *Zdolności morfogenetyczne tkanek pędu kwia-*

tostanowego buraka cukrowego w kulturach in vitro 1987, Marek Lubomski – *Mikrorozmnażanie Hosta sieboldiana* cv. *Gold Standard* na podłożu stałym i płynnym 1988 oraz Andrzej Gatz – *Organogeneza i histogeneza oraz regeneracja roślin papryki* cv. *Bryza* w kulturach *in vitro* 1996 (Fot. 4).

Była członkiem Oddziału Poznańskiego Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Bydgoskiego Towarzystwa Naukowego, członkiem Federation of European Societies of Plant Physiology (FESPP) oraz International Association for Plant Tissue Culture (IAPTC).

Była pięknym człowiekiem i piękną kobietą (Fot. 5). Ambitna i niezależna, chociaż wzbudzała zainteresowanie wielu adoratorów, nikomu nie zaufała na tyle, aby się związać i założyć rodzinę. Pędziła życie samotnie, słuchając muzyki i wiele podróżując. Brała udział w licznych konferencjach, sympozjach i kongresach krajowych i zagranicznych. Niezapomniany zwłaszcza był wyjazd na Kongres do Tokio w 1973 roku. Podróż koleją transsyberyjską w jedną stronę trwała dwa tygodnie i była wielką przygodą Jej życia.

Za swe zasługi została odznaczona: Złotym Krzyżem Zasługi (1973), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1985), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1999) oraz Odznaką Honorową WRN w Bydgoszczy za zasługi dla rozwoju woj. bydgoskiego (1979).

Elżbieta ZENKTELER,
Lucyna DROZDOWSKA

ORYGINALNE PUBLIKACJE NAUKOWE

- ROGOZIŃSKA J. 1958. Hamujący wpływ o-aminoazotoluenu na wzrost bezliścieniowych zarodków rzodkiewki hodowanych *in vitro*. *Acta Soc. Bot. Pol.* **27**: 103–113.
- ROGOZIŃSKA J. 1958. Analiza wpływu substancji rakotwórczych na strukturę i biochemizm tkanek roślinnych hodowanych *in vitro*. *Acta Soc. Bot. Pol.* **27**: 429–462.
- ROGOZIŃSKA J. 1960. Zmienność frakcji azotowych w izolowanych zarodkach *Lupinus mutabilis* Sweet. *Acta Soc. Bot. Pol.* **29**: 731–741.
- ROGOZIŃSKA J. 1961. Organogeneza w tkance korzenia cykorii w zależności od obecności sacharozy i azotu w pożywce. *Acta Soc. Bot. Pol.* **30**: 149–161.
- ROGOZIŃSKA J. H., HELGESON J. P., SKOOG F. 1964. Tests for kinetin like growth promoting activities of triacanthine and its isomer, 6-(γ , γ -dimethylallylamino)-purine. *Physiol. Plantarum* **17**: 165–176.
- ROGOZIŃSKA J. H. 1965. The carbohydrate distribution in maize root apex in early growth stages. *Acta Soc. Bot. Pol.* **34**: 627–635.
- ROGOZIŃSKA J. H., BRYAN P. A., WHALEY W. G. 1965. Development changes in the distribution of carbohydrates in maize root apex. *Phytochemistry* **4**: 919–924.
- ROGOZIŃSKA J. H., HELGESON J. P., SKOOG F., LIPTON S. H., STRONG F. M. 1965. Partial purification of a cell-division factor from peas. *Plant Physiol.* **40**: 469–476.
- ROGOZIŃSKA J. H. 1966. Biotest ilościowego oznaczania kinetyny i jej analogów w zakresie stężeń minimalnych. *Acta Soc. Bot. Pol.* **35**: 425–435.
- ROGOZIŃSKA J. H. 1967. Triacanthine, growth substances and the *in vitro*-culture of *Gleditsia triacanthos* L. *Bull. Acad. Polon. Sci. Ser. Sci. Biol.* **12**: 313–317.
- ROGOZIŃSKA J. H. 1967. The occurrence of cytokinins in Scots pine. *Bull. Acad. Polon. Sci. Ser. Sci. Biol.* **15**: 789–794.
- ROGOZIŃSKA J. H. 1968. Wpływ substancji wzrostowych na organogenezę pędów igliczni. *Acta Soc. Bot. Pol.* **37**: 485–491.
- ROGOZIŃSKA J. H., LEGOCKI A. B. 1969. Cytokinins in the tRNA of pine buds. *Bull. Acad. Polon. Sci. Ser. Sci. Biol.* **17**: 1–4.
- ROGOZIŃSKA J. H. 1970. Organogenetic differentiation in Honey locust cotyledons. *Bull. Acad. Polon. Sci. Ser. Sci. Biol.* **17**: 721–725.
- ROGOZIŃSKA J. H. 1970. Culture of Scots pine callus and its nutritional requirements. *Acta Soc. Bot. Pol.* **39**: 151–160.
- KOPCEWICZ J., ROGOZIŃSKA J. H. 1972. Effects of estrogens and gibberelic acid on cytokinin and abscisic acid-like compound contents. *Experientia* **28**: 1516–1517.
- ROGOZIŃSKA J. H., KROON C., SALEMINK C. A. 1973. Influence of alteration in the purine ring on biological activity of cytokinins. *Phytochemistry* **12**: 2087–2092.
- ROGOZIŃSKA J. H., SKUTNIK L. 1974. Effects of auxins and cytokinins on tomato callus growth from anthers. *Acta Soc. Bot. Pol.* **43**: 81–92.
- KROON C., SALEMINK C. A., ROGOZIŃSKA J. H. 1974. Biological activity of 1- and 3- deaza- and 1- and 3- deaza-8-aza analogs of cytokinins. W: *Plant Growth Substances*. Hirokawa Pub. Tokyo, s. 480–484.
- KRZYŚKO K., ROGOZIŃSKA J. H. 1975. Różnicowanie pylników pomidora w hodowli *in vitro*. *Hodowla Roślin, Aklim. Nasien.* **19**: 23–27.
- DROZDOWSKA L., ROGOZIŃSKA J. 1975. Wpływ auksyn

- i cytokinin na wzrost, różnicowanie i zawartość tioglikozydów u brukwi. *Hodowla Roślin, Aklim. Nasien.* **19**: 29–34.
- DROZDOWSKA L., ROGOZIŃSKA J. 1976. Exogenous growth substances control of growth and morphogenesis in rutabaga cotyledons. *Acta Univ. Nicolai Copernici, Biologia* **18**: 105–111.
- ROGOZIŃSKA J. H., GOŚKA M. 1976. Growth and differentiation of sugar beet anthers and callus. *Bull. Acad. Polon. Sci. Ser. Sci. Biol.* **24**: 57–60.
- ROGOZIŃSKA J. H., MACIEJEWSKA T., PRUSIŃSKA U., SZWEYKOWSKA A. 1976. The activity of deaza- and aza-purine analogues of cytokinins in gametophore induction in protonema cultures of *Funaria hygrometrica*. *Acta Soc. Bot. Pol.* **45**: 335–340.
- GOŚKA M., ROGOZIŃSKA J. H. 1977. Tworzenie kalusa i uzyskiwanie roślin z pylników kapusty pastewnej. *Hodowla Roślin, Aklim. Nasien.* **21**: 171–176.
- ROGOZIŃSKA J. H., GOŚKA M., KUŻDOWICZ A. 1977. Induction of plants from anthers of *Beta vulgaris* cultures in vitro. *Acta Soc. Bot. Pol.* **46**: 471–479.
- ROGOZIŃSKA J., GOŚKA M. 1978. Induction of differentiation and plant formation in isolated sugar beet leaves. *Bull. Acad. Polon. Sci. Ser. Sci. Biol.* **26**: 343–345.
- ROGOZIŃSKA J., KOTOWSKA U., GOŚKA M. 1979. Rozmnażanie buraka pastewnego z hypokotyli poprzez kultury in vitro. *Hodowla Roślin, Aklim. Nasien.* **23**: 1–7.
- ROGOZIŃSKA J., DROZDOWSKA L. 1980. Organogenesis and plant formation from cotyledonary and callus cultures of rape. *Acta Soc. Bot. Pol.* **49**: 5–20.
- ROGOZIŃSKA J., DROZDOWSKA L. 1981. Glucosinolates in embryo, cotyledons and callus cultures of rape depending on external factors. *Fette, Seifen, Anstrichmittel* **83**: 439–442.
- ROGOZIŃSKA J., DROZDOWSKA L. 1981. Występowanie glukozynolanów u rzepaku w kulturach in vitro. *Biuletyn IHAR* **145**: 125–127.
- GOŚKA M., ROGOZIŃSKA J. 1981. Próby uzyskania haploidów buraka w kulturach in vitro. *Biuletyn IHAR* **145**: 141–143.
- DROZDOWSKA L., ROGOZIŃSKA J. 1981. Wpływ światła i siarki na metabolizm glukozynolanów w siewkach rzepaku. *Biuletyn IHAR* **146**: 137–143.
- ROGOZIŃSKA J., GOŚKA M. 1982. Attempts to induce haploids in anther cultures of sugar, fodder and wild species of beet. *Acta Soc. Bot. Pol.* **51**: 91–105.
- DROZDOWSKA L., ROGOZIŃSKA J. 1982. The occurrence of glucosinolates during the flowering and maturation of oilseed rape (*Brassica napus* L.). *Acta Agrobot.* **35**: 25–29.
- ROGOZIŃSKA J., GOŚKA M. 1983. Występowanie cytoplazmatycznych inkluzji wirusowych w pylnikach buraka cukrowego. *Biuletyn IHAR* **1148**: 181–182.
- ROGOZIŃSKA J., FLASIŃSKI S. 1983. Wpływ stresu osmotycznego na akumulację proliny u rzepaku. *Zeszyty Naukowe ATR* **108, Rolnictwo** **16**: 5–9.
- ROGOZIŃSKA J., GOŚKA M. 1983. Indukcja organogenezy w korzeniach, hypokotylach i liściach buraka cukrowego w kulturach in vitro. *Zeszyty Naukowe ATR* **108, Rolnictwo** **16**: 11–17.
- ROGOZIŃSKA J., GOŚKA M. 1983. Callus and organ formation in anther culture of beet depending on growth substances and external factors. Proc. 3 International Symposium on Plant Growth Regulators, Varna 1981. Plant Growth Regulators. *Bul. Acad. Sci. Sofia* (1983): 475–478.
- DROZDOWSKA L., ROGOZIŃSKA J. 1984. Wpływ źródeł węgla na wzrost i rozwój izolowanych korzeni rzepaku ozimego. *Zeszyty Naukowe ATR* **113, Rolnictwo** **18**: 47–54.
- DROZDOWSKA L., ROGOZIŃSKA J. 1984. Wzrost i rozwój izolowanych korzeni rzepaku ozimego w warunkach kultur stacjonarnych i wytrząsanych. *Zeszyty Naukowe ATR* **116, Rolnictwo** **19**: 15–22.
- DROZDOWSKA L., ROGOZIŃSKA J. 1984. Effect of growth regulators and light conditions on the morphogenesis of excised winter rape roots. *Bull. Acad. Polon. Sci. Ser. Sci. Biol.* **32**: 429–433.
- MICHALIK P., ROGOZIŃSKA J. 1984. Organogeneza i mikorozmnażanie z liści *Kalanchoe blossfeldiana* cv. Pixi. *Zeszyty Naukowe ATR* **116, Rolnictwo** **19**: 21–28.
- KOTOWSKA U., ROGOZIŃSKA J. 1984. Preliminary report on epiderma culture of sugar beet. *Bull. Acad. Polon. Sci. Ser. Sci. Biol.* **32**: 435–437.
- FLASIŃSKI S., ROGOZIŃSKA J. 1985. Effect of water deficit on proline accumulation, protein and chlorophyll content during flowering and seed formation of winter rape (*Brassica napus* L. var. *oleifera*). *Acta Agrobot.* **38**: 11–21.
- NADOLNY M., ROGOZIŃSKA J. 1985. Wpływ siaptonu na plonowanie czosnku, zawartość białka i witaminy C. *Zeszyty Naukowe ATR* **131, Rolnictwo** **21**: 43–50.
- FLASIŃSKI S., ROGOZIŃSKA J., DROZDOWSKA L. 1986. The effect of phosphorus and water deficit on phosphatase activity and proline accumulation in seedling cotyledons and roots of oilseed rape as compared to that of excised cotyledons and roots. *Acta Soc. Bot. Pol.* **55**: 83–96.
- ROGOZIŃSKA J., FLASIŃSKI S. 1986. Wpływ niedoboru makropierwiastków na aktywność fosfatazy u rzepaku ozimego. *Acta Univ. Lodziensis Folia Physiol. Cytol. Genet.* **1**: 61–68.
- MICHALIK P., ROGOZIŃSKA J. 1986. In vitro regeneration from excised leaf discs of *Kalanchoe blossfeldiana* cv. Pixi. Genetics and Breeding. *Bull. Acad. Nauk, Sofia* **5**: 403–404.

- ROGOZIŃSKA J., SZNAJDEROWSKA M., DROZDOWSKA L. 1987. Factors affecting regeneration from oilseed rape roots of Skrzyszowski and Start cultivars. *Acta Soc. Bot. Pol.* **56**: 315–323.
- ROGOZIŃSKA J., FLASIŃSKI S. 1987. The effect of nutrient, salt and osmotic stress on proline accumulation in oilseed rape plants. *Acta Physiol. Plant.* **9**: 61–68.
- DROZDOWSKA L., ROGOZIŃSKA J. 1987. Effect of exogenous plant growth substances on bud induction in oilseed rape plants. Proc. IV Intern. Symposium on Plant Growth Regulators, Pamporowo, s. 475–479.
- DROZDOWSKA L., ROGOZIŃSKA J. 1987. Plantlet formation from roots of oilseed rape cultivars differing in glucosinolate content. Proceedings of 7th International Rapeseed Congress, Poznań, s. 180–185.
- FLASIŃSKI S., ROGOZIŃSKA J. 1988. The effect of P and N supply on phosphatase activity in oilseed rape. International Symposium on Mineral Nutrition and Photosynthesis, Varna, s. 167–170.
- FLASIŃSKI S., ROGOZIŃSKA J. 1988. Acid phosphatase activity in oilseed rape depending on phosphorus content in the medium and the plant. *Acta Physiol. Plant.* **10**: 3–10.
- ROGOZIŃSKA J., FLASIŃSKI S. 1988. The relationship of proline accumulation to phosphorus content in oilseed rape. *Acta Soc. Bot. Pol.* **57**: 475–479.
- ROGOZIŃSKA J., DROZDOWSKA L. 1988. Kultury *in vitro* rzepaku i ich zastosowanie w badaniach nad metabolizmem glukozynolanów. *Postępy Nauk Rolniczych* **1/2**: 39–46.
- GOŚKA M., ROGOZIŃSKA J. 1988. Mikrorozmnażanie buraka cukrowego i możliwości wykorzystania w hodowli. *Hodowla Roślin, Aklim. Nasien.* **32**(5/6): 87–96.
- ROGOZIŃSKA J., DROZDOWSKA L. 1989. Rozmnażanie papryki poprzez kultury *in vitro*. *Ogrodnictwo* **2**: 17–18.
- ROGOZIŃSKA J., TOBOLEWSKA G. 1992. Genotypic variations in organogenesis of six cultivars of pepper, *Capsicum annuum* L. *Genetica Polonica* **33**: 213–217.
- ROGOZIŃSKA J., WYSOCKI M. 1992. Regeneracja powojnika *in vitro* z eksplantatów siewek. *Ogrodnictwo* **1**: 27–28.
- DROZDOWSKA L., ULANOWSKA M., ROGOZIŃSKA J. 1992. The effect of endo- and exogenous factors on growth and maturation of oilseed rape siliques cultured *in vitro*. *Acta Soc. Bot. Pol.* **61**: 187–196.
- DROZDOWSKA L., ROGOZIŃSKA J. 1993. Rozwój pąków kwiatowych i formowanie łuszczyń u rzepaku w kulturach *in vitro*. *Postępy Nauk Rolniczych* **5**: 107–111.
- SZULC P., ROGOZIŃSKA J. 1994. Wpływ auksyn i węgla aktywnego na ukorzenianie gerbery *in vitro*. *Zeszyty Problemowe Postępów Nauk Rolniczych* **414**: 371–377.
- GATZ A., ROGOZIŃSKA J. 1994. *In vitro* organogenetic potential of cotyledon and leaf explants of *Capsicum annuum* L., cv. Bryza. *Acta Soc. Bot. Pol.* **63**: 255–258.
- ROGOZIŃSKA J., DROZDOWSKA L. 1996. *In vitro* culture of bell pepper (*Capsicum annuum* L. cv. Bryza) and its greenhouse performance. *J. Appl. Genet.* **37**(4): 357–366.
- ROGOZIŃSKA J., DROZDOWSKA L. 1997. Tworzenie kwiatów i owoców papryki w kulturach *in vitro*. *Ogrodnictwo* **5**: 17–19.

PRACE PRZEGLĄDOWE I POPULARNONAUKOWE

- ROGOZIŃSKA J. H. 1966. Nomenklatura kinin roślinnych. *Postępy Biochemii* **12**: 265–267.
- ROGOZIŃSKA J. H., DOMAŃSKI R. Z. 1966. Rola substancji wzrostowych w opadaniu liści, kwiatów i owoców. *Wiadomości Botaniczne* **10**: 87–98.
- ROGOZIŃSKA J. H. 1967. Biologiczne metody oznaczania cytokinin. *Wiadomości Botaniczne* **11**: 77–87.
- ROGOZIŃSKA J. H. 1969. Sprawozdanie z Sympozjum w Liège o zagadnieniach fizjologicznych i biochemicznych w indukcji kwitnienia. *Wiadomości Botaniczne* **13**: 97–99.
- ROGOZIŃSKA J. H. 1969. Struktura a aktywność cytokinin. *Postępy Biochemii* **15**: 435–445.
- ROGOZIŃSKA J. H. 1969. Cytokiny i ich znaczenie w procesach fizjologicznych roślin. *Wiadomości Botaniczne* **13**: 259–273.
- ROGOZIŃSKA J. H. 1971. Hodowla tkanek roślinnych i jej przydatność. *Kosmos* **108**: 39–48.
- ROGOZIŃSKA J. H. 1972. Fizjologia roślin podstawą postępu w rolnictwie. *Kosmos* **117**: 385–393.
- ROGOZIŃSKA J. H. 1974. 8. Międzynarodowa Konferencja na temat substancji wzrostowych roślin w Tokyo. *Postępy Biochemii* **20**: 207–209.
- ROGOZIŃSKA J. H. 1974. Substancje wzrostowe roślin, 8. Międzynarodowa Konferencja IPGSA w Tokio, 1973. *Wiadomości Botaniczne* **17**: 232–234.
- ROGOZIŃSKA J. H. 1974. Wpływ zmian w pierścieniu purynowym na biologiczną aktywność cytokinin. *Zeszyty Naukowe AR Poznań* (1974): 90–91.
- ROGOZIŃSKA J., DROZDOWSKA L. 1974. Hodowla tkanki brukwi *in vitro*. *Zeszyty Naukowe AR Poznań* (1974): 90–91.
- ROGOZIŃSKA J. H. 1975. O III międzynarodowym kongresie hodowli tkanek i komórek roślinnych w Leicester, Anglia. *Kosmos* **133**: 198–200.
- GOŚKA M., ROGOZIŃSKA J. H. 1975. Zastosowanie metody kultur *in vitro* w hodowli buraka. II Ogólnopolskie Seminarium Hodowli Tkanek Roślinnych. Materiały ze zjazdów i konferencji, Zakład Genetyki Roślin PAN, s. 15–20.

- DROZDOWSKA L., FLASIŃSKI S., ROGOZIŃSKA J. 1984. Wpływ kinetyny, PEG'u i fosforu na akumulację proliny i aktywność fosfataz w kulturach izolowanych liści i korzeni rzepaku ozimego na świetle i ciemności. III Ogólnopolska Konferencja Mechanizmy regulacji morfogenezy układów roślinnych. Wyd. SGGW-AR, Warszawa, s. 149–151.
- ROGOZIŃSKA J., FLASIŃSKI S., TOBOLEWSKA G. 1988. Akumulacja argininy w rzepaku w zależności od niedoboru fosforu i magnezu. IV Ogólnopolska Konferencja Mechanizmy Regulacji Morfogenezy Układów Roślinnych. Wyd. SGGW-AR, Warszawa, s. 171–173.
- CETNAROWSKI L., SZULC P., ROGOZIŃSKA J. 1993. Współdziałanie auksyn i węgla aktywnego w ryzogenezie gerbery. I Warsztaty Fizjologii i Biochemii Roślin. Wyd. UMK, Toruń, s. 89–90.
- DROZDOWSKA L., ROGOZIŃSKA J. 1993. Wpływ czynników endo- i egzogennych na rozwój pąków kwiatowych i formowanie łuszczyń w rzepaku w kulturach *in vitro*. I Warsztaty Fizjologii i Biochemii Roślin. Wyd. UMK, Toruń, s. 137–138.
- ROGOZIŃSKA J. 1994. Rozstania – Prof. Alfons Kuźdowicz (29.05.1912–21.04.1992). *Wiadomości Botaniczne* 38(1/2): 108–110.
- KOMUNIKATY NAUKOWE
- ROGOZIŃSKA J. H., SKUTNIK L. 1973. Interaction of auxins and cytokinins in the growth of tomato callus. The 8th International Conference on Plant Growth Substances, Tokyo, Japan. Collected Abstracts, s. 140.
- ROGOZIŃSKA J. H., KROON C., SALEMINK C. A. 1973. Biological activity of aza- and deazapurine derivatives of cytokinins. The 8th International Conference on Plant Growth Substances, Tokyo, Japan. Collected Abstracts, s. 139.
- ROGOZIŃSKA J. H., SZWEYKOWSKA A. M., PRUSIŃSKA U. 1974. The activity of deaza- and azapurine analogues of cytokinins in gametophore induction in protome cultures of *Funaria hygrometrica*. Third International Congress of Plant Tissue and Cell Culture, Leicester, Anglia, Abstract, s. 250.
- DROZDOWSKA L., ROGOZIŃSKA J. 1974. Hormonal regulation of growth and morphogenesis in cotyledon cultures of turnip cabbage. IV Symposium on Plant Growth Regulators, Toruń, Abstracts.
- ROGOZIŃSKA J. H., GOŚKA M. 1975. Studies on the growth in culture of sugar beet anthers. Botanical Congress in Leningrad, Abstract, s. 312.
- DROZDOWSKA L., ROGOZIŃSKA J. H. 1977. Warunki kształtowania się poziomów glukozyzolanów w liściach siewek i liściach izolowanych rzepaku. Zjazd PTB w Olsztynie, Abstract.
- ROGOZIŃSKA J. 1981. Differentiation of sugar beet anthers depending on growth substances and external factors. III Symposium on Plant Growth Regulators, Varna, Abstract, s. 110.
- FLASIŃSKI S., ROGOZIŃSKA J. 1983. Wpływ niedoboru fosforu i stresu osmotycznego na aktywność fosfataz i akumulację proliny w siewkach rzepaku. 47 Zjazd PTB we Wrocławiu, Abstract.
- ROGOZIŃSKA J., FLASIŃSKI S., DROZDOWSKA L. 1985. Effect of kinetin on proline accumulation and phosphatase activity in relation to water and phosphorus stress in isolated cotyledons and roots of oilseed rape. The 12th International Conference on Plant Growth Substances. Heidelberg, RFN, Abstract, s. 12–61.
- DROZDOWSKA L., ROGOZIŃSKA J. 1987. Plantlet formation from roots of oilseed rape cultivars differing in glucosinolate content. 7th International Rapeseed Congress, Poznań, Abstracts: I/8, s. 78.
- FLASIŃSKI S., ROGOZIŃSKA J. 1987. The effect of macroelements deficiency on arginine accumulation in oilseed rape leaves. 7th International Rapeseed Congress, Poznań, Abstracts: II/2, s. 159.
- KOTOWSKA U., JASSEM B., ROGOZIŃSKA J. 1987. Callus formation and organogenesis in thin epidermal layer explants of sugar beet. V Ogólnopolska Naukowa Konferencja Kultur Tkankowych Roślin, Skierniewice, s. 18.
- GOŚKA M., ROGOZIŃSKA J. 1987. Micropropagation of sugar beet and its use in breeding. V Ogólnopolska Naukowa Konferencja Kultur Tkankowych Roślin, Skierniewice, s. 18–19.
- DROZDOWSKA L., ROGOZIŃSKA J. 1987. *In vitro* culture of oilseed rape and its use for the study on the glucosinolate metabolism. V Ogólnopolska Naukowa Konferencja Kultur Tkankowych Roślin, Skierniewice, s. 19.
- DROZDOWSKA L., ULANOWSKA M., ROGOZIŃSKA J. 1989. Wpływ czynników endo- i egzogennych na wzrost łuszczyń rzepaku w kulturach *in vitro*. Materiały Konferencji Roślina a Środowisko, Katowice, s. 109.
- TOBOLEWSKA G., ROGOZIŃSKA J. 1989. Indukcja kalusa, korzeni i pędów w eksplantatach kilku odmian papryki. Materiały Konferencji Roślina a Środowisko, Katowice, s. 132.
- TOBOLEWSKA G., ROGOZIŃSKA J. 1991. Morfogeneza i mikrorozmnażanie kilku polskich odmian papryki w kulturach *in vitro*. VI Konferencja Naukowa Roślinne Kultury Tkankowe w Polsce, IHAR, Radzików, s. 48.
- ROGOZIŃSKA J., DROZDOWSKA L. 1994. Wykorzystanie kultur *in vitro* w pracach Katedry Fizjologii Roślin ATR w Bydgoszczy. Materiały Ogólnopolskiej Konferencji Kultury *in vitro* w Polsce. Poznań–Błażejewko, 1994.
- GATZ A., DROZDOWSKA L., ROGOZIŃSKA J. 1994. Organogeneza papryki cv. Bryza w zależności od czynników

endogennych i regulatorów wzrostu. Materiały VII Ogólnopolskiej Konferencji kultur *in vitro*. Kato-wice–Ustroń, 1994.

GATZ A., DROZDOWSKA L., ROGOZIŃSKA J. 1995. Plant re-generation from seed and seedling explants of pepper cv. Bryza via organogenesis. *Biological Bulletin of Poznań. Supplement* 32: 13.

OPUBLIKOWANE RECENZJE PRAC I KSIĄŻEK

ROGOZIŃSKA J. H. 1969. Cytokiny: zależność między strukturą a aktywnością. *Kosmos, Kronika Naukowa* 18: 88–89. (Cytokinins: structure/activity relationships, F. Skoog *et al.* *Phytochemistry* 6: 1169, 1967).

ROGOZIŃSKA J. H. 1973. Doświadczenia w fizjologii roślin. *Wiadomości Botaniczne* 17: 195–196. (Experiments in Plant Physiology, F. H. Witham, D. F. Blaydes, R. M. Devlin, Van Nostrand Reinhold Company, New York, str. 245, 1971).

ROGOZIŃSKA J. H. 1974. Rośliny, związki chemiczne i wzrost. *Wiadomości Botaniczne* 18: 72–73. (Plants, Chemicals and Growth, F. C. Steward, A. D. Krikorian, Academic Press, New York and London, str. 232, 1971).

SKRYPTY

CZOSNOWSKI J., SZWEYKOWSKA A., ROGOZIŃSKA J., HOFFMANNOWA A. 1959. Ćwiczenia z fizjologii roślin. Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Poznań.

DR HAB. ANDRZEJ JANKUN 1940–2007

Dr Andrzej Jankun 1940–2007

Andrzej Jankun zmarł 1 stycznia 2007 i został pochowany na Cmentarzu Salwatorskim, na którym spoczywają Jego rodzice, krewni i znajomi. Za życia często odwiedzał tę nekropolię i mówił żartem „widok stamtąd jest piękny”.

Znałam Andrzeja Jankuna ponad 40 lat. Pierwszy raz spotkaliśmy się w Katedrze Anatomii i Cytologii Roślin Uniwersytetu Jagiellońskiego, która mieściła się przy ul. św. Jana 21. Andrzej był młodym asystentem, a ja rozpoczynałam pracę magisterską. Potem pracowaliśmy razem wiele lat. Pamiętam Jego prawie zawsze uśmiechniętą twarz, uprzejmość, pasję naukową, umiłowanie piękna przyrody i sztuki. Pracę naukową i dydaktyczną godził

z szerokimi zainteresowaniami z różnych dziedzin. Był zapraszany na wernisaże, starał się oglądać premierowe przedstawienia teatralne, był stałym bywalcem sali koncertowej w Filharmonii Krakowskiej, nie opuszczał spektakli baletowych, nowych ekspozycji w muzeach Krakowa. Był duszą towarzystwa, zapraszany na różne imprezy bawił anegdotami, zaciekał swoją wiedzą z różnych dziedzin. Kochał dobre potrawy i wino, używał niezapomnianego zwrotu „jedzenie było boskie”.

Jako człowiek miał rzadką dzisiaj cechę, interesowania się losem ludzi starszych. Odwiedzał emerytowanych pracowników Instytutu Botaniki i nie tylko, martwił się ich losem, starał się pomagać. Przez wiele lat opiekował się swoją przybraną ciocią Olą, którą znali wszyscy Jego znajomi. Ciocia uczestniczyła w większości spotkań, które – organizowane z różnych okazji lub bez okazji – odbywały się w domu Andrzeja, bo oboje bardzo lubili gości. Dom Andrzeja był otwarty. Lata mijały i ciocia stawała się coraz bardziej niedołączna i wymagała więcej opieki i troski. Z podziwem patrzyliśmy na zachowanie Andrzeja, na Jego starania aby zapewnić cioci nie tylko właściwą opiekę, ale również przyjemności. Zabierał ciocię do kina,

do teatru, na koncerty, na przyjęcia do przyjaciół. A kiedy przyszedł czas rozstania, bardzo boleśnie to przeżył.

Obserwowałam Andrzeja przez te wszystkie lata. Widziałam jak chodził po ulicach Krakowa z podniesioną głową, w czarnym, charakterystycznie przekrzywionym na bok berecie, który zakładał jesienią i zimą, kłaniał się co drugiej osobie, bo znał prawie wszystkich w Krakowie. Pod koniec życia, przygnieciony ciężarem choroby i przeżyć, przechodził tymi samymi ulicami Krakowa z opuszczoną głową, zgarbiony, bez uśmiechu na twarzy, nie widząc mijających go ludzi.

Żegnaliśmy Go w zimowe południe kwiatami różnych pór roku, wplecionymi w wieńce i wianki, a Chór Akademicki, którego przez wiele lat był kuratorem, pieśnią, której echo długo jeszcze niosło się po opustoszałych cmentarnych alejkach.

Dr hab. Andrzej Jankun urodził się 9 marca 1940 roku w Wilnie, gdzie spędził jedynie pięć lat swojego życia. W roku 1945 przyjechał z matką Natalią Ignatowicz do Krakowa jako repatriant i tutaj pozostał do końca życia. W Krakowie uczęszczał do szkoły podstawowej im. św. Jana Kantego, następnie do V Liceum Ogólnokształcącego im. A. Witkowskiego i studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Mieszkanie przy ulicy Syrokomli 17, w którym początkowo mieszkała cała Jego trójpokoleniowa rodzina, a potem już sam Andrzej, było obszerne i przypominało małe muzeum czy galerię obrazów różnych stylów, począwszy od starych ikon po płótna i grafiki współczesnych malarzy, z którymi się przyjaźnił. Do tego grona należała Janina Kraupe, Alina Kalczyńska, Magdalena Kalicińska, Ewa Sęczawa. Oprócz obrazów, zdjęć, kolekcji motyli i różnych bibelotów, ściany zastawione były półkami wypełnionymi książkami. Andrzej był bibliofilem, kupował książki i z pasją czytał, a potem na spotkaniach towarzyskich raczył nas opowieściami bardziej lub mniej prawdziwymi, bo też wyobraźnię miał bujną. Specjalnym miejscem, jakby przedłużeniem mieszkania, był mały balkon, który Andrzej każdego roku przekształcał w „wiszące ogrody”,

z których był dumny. A rosły tam wspaniałe fuksje, krzew białego bzu, jarzębina, róża jałdarna, pelargonie, petunie, surfinie, australijski fiołek, niecierpki, lobelie, agawy i różne gatunki kaktusów. Trudno sobie wyobrazić, że dzisiaj już ktoś inny tam mieszka.

STUDIA I KARIERA ZAWODOWA

Andrzej Jankun studia biologiczne odbył w latach 1958–1963 na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego, uzyskując stopień magistra biologii. Dalsza kariera naukowa przebiegała w Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie zdobywał kolejne stopnie, tytuły naukowe oraz stanowiska – w 1972 roku stopień naukowy doktora nauk przyrodniczych, w 1993 stopień naukowy doktora habilitowanego nauk przyrodniczych w zakresie cytologii i embriologii roślin.

Bezpośrednio po studiach przez rok był zatrudniony jako stażysta w Katedrze Anatomii i Cytologii Roślin, przemianowanej po utworzeniu Instytutu Botaniki na Zakład Cytologii i Embriologii Roślin, w którym pracował do końca. Od 1964 do 1966 roku pracował jako nieetatowy pracownik naukowy w ramach prac zleconych, wykonując badania i prowadząc zajęcia dydaktyczne. Od października 1966 roku został przyjęty na etat naukowo-techniczny, a w ramach prac zleconych prowadził ćwiczenia z botaniki ogólnej. Na stanowisko asystenta dydaktycznego został powołany w październiku 1968 roku, a w następnym roku na stanowisko starszego asystenta. Od roku 1973 do 2006 pracował w Zakładzie Cytologii i Embriologii Roślin na stanowisku adiunkta. Będąc kilka ostatnich miesięcy swojego życia emerytowanym pracownikiem, codziennie przychodził do Zakładu, uczestniczył w zebraniach naukowych, pracował ze swoimi magistrantami i doktorantem – zdążył ich jeszcze wypromować. Przygotowywał się do napisania książki o ekologii zapyłania kwiatów. Nie udało Mu się niestety zrealizować tego planu, co jest wielką stratą dla nauki, bo wiedzę na ten temat miał ogromną.

Fot. 1. Andrzej Jankun z prof. Marią Skalińską na wycieczce w Kostrzu, lata 60-te XX wieku (ze zbiorów Muzeum Botanicznego i Pracowni Historii Botaniki im. J. Dyakowskiej, Ogród Botaniczny UJ).

Phot. 1. Andrzej Jankun and professor Maria Skalińska during a botanical excursion to Kostrze off Cracow in the 1960s. (from the collection of the J. Dyakowska Botanical Museum and History of Botany Research Unit, Botanic Garden, Jagiellonian University).

W latach 1975–1984 był delegatem asystentów i adiunktów Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi do Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego, od 1975 do 1993 roku do Rady Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UJ, a w latach 1975–1993 do Rady Naukowej Instytutu Botaniki UJ.

Pełnił funkcję vice-dyrektora Instytutu Botaniki UJ w latach 1981–1994. Przez dwie czteroletnie kadencje pracował w Senackiej Komisji do Spraw Współpracy ze Szkolnictwem Średnim. Przez dwie kadencje był przedstawicielem Rady Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi do Rady Biblioteki Jagiellońskiej, gdzie był członkiem Komisji do Spraw Awansów Pracowników. Od roku 1994 do 2002 był kierownikiem Biblioteki Instytutów Botaniki UJ i PAN, a od roku 2002 pełnił funkcję kierownika Biblioteki Instytutu Botaniki UJ. W Instytucie Botaniki przez dwie kadencje pełnił funkcję koordynatora programu Socrates-Erasmus (zawieranie umów między za-

granicznymi szkołami wyższymi i przyznawanie stypendiów dla studentów).

Przez 10 lat był kuratorem Krakowskiego Chóru Akademickiego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Został odznaczony srebrną odznaką Polskiego Związku Chórów i Orkiestr.

W 1988 roku został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi.

PRACA NAUKOWA I ZAINTERESOWANIA BADAWCZE

Zainteresowania naukowe dr hab. Andrzeja Jankuna koncentrowały się na trzech głównych problemach: 1) embriologii i ewolucji taksonów roślin apomiktycznych i rozmnażających się seksualnie, 2) kariologii roślin okrytonasiennych i paprotników, 3) embriologii i anatomii mięsożernych przedstawicieli rodziny Lentibulariaceae.

Fot. 2. Andrzej Jankun i Romana Izmailow na poletku doświadczalnym w Ogrodzie Botanicznym w Krakowie, 1960 r. (ze zbiorów R. Izmailow).

Phot. 2. Andrzej Jankun and Romana Izmailow visiting an experimental plot in the Botanic Garden in Cracow in 1960 (from the collection of R. Izmailow).

Z tego zakresu napisał pracę magisterską pt.: „Badania nad mejozą u różnych typów chromosomowych *Ranunculus cassubicus* L.”, pracę doktorską zatytułowaną „Pochodzenie tatrzańskiego endemitu *Delphinium oxysepalum* w świetle badań kariologicznych i embriologicznych”, obie pod kierunkiem prof. dr hab. Marii Skalińskiej, która była Jego mistrzem, oraz habilitacyjną pt.: „Znaczenie apomiksji w ewolucji rodzaju *Sorbus* L.”. Dr hab. Andrzej Jankun wywodził się ze znanej cytotaksonomicznej szkoły prof. Marii Skalińskiej, kontynuowanej i rozwijanej później przez prof. Eugenię Pogon.

1) Embriologia i ewolucja taksonów apomiktycznych i rozmnażających się seksualnie

Do ważnych osiągnięć naukowych z tej dziedziny przed doktoratem należą prace nad rozwojem endospermy u mieszańców z rodzaju *Delphinium*, w których wykazał, że w trakcie różnicowania się endospermy zachodzą równocześnie dwa zjawiska. Początkowo zwiększanie

stopnia ploidalności jąder komórkowych odbywa się na drodze zakłóconych mitoz, w późniejszych etapach, endomitoz. Wyniki tych prac weszły do podręczników embriologii i cytologii roślin. Do tego czasu uważano, że wspomniane procesy cytologiczne wykluczają się. Po doktoracie kontynuował badania nad embriologią rodzaju *Delphinium*, które koncentrowały się na rozwoju nasion z krzyżówek między tetraploidalnymi a diploidalnymi gatunkami *Delphinium*.

Od początku lat 80. rozpoczął szeroko zakrojone badania embriologiczne nad przedstawicielami trudnego pod względem taksonomicznym rodzaju *Sorbus* L., we współpracy z dr. Miroslavem Kovandą z Czeskiej Akademii Nauk, wybitnym taksonomem europejskich przedstawicieli omawianego rodzaju, oraz z doc. dr. hab. Eleonorą Gabrielią z Armeńskiej Akademii Nauk, autorką monograficznych opracowań azjatyckich taksonów *Sorbus*. Z dr. Kovandą opublikował prace dotyczące embriologii *Sorbus sudetica* (1986), *S. bohémica* (1987) oraz *S. eximia* (1988).

Prace nad rodzajem *Sorbus* są bardzo ważnymi pozycjami w dorobku Andrzeja Jankuna. Dokonał podsumowań wyników własnych badań embriologicznych oraz badań wcześniejszych

Fot. 3. Andrzej Jankun z grupą przyjaciół (od lewej: Krystyna Nazar, Elżbieta Kuta, Stefania Loster, 1978 r., ze zbiorów autorki tekstu).

Phot. 3. Andrzej Jankun in 1978, with a group of his friends (from the left: Krystyna Nazar, Elżbieta Kuta, Stefania Loster, from the collection of the author).

Fot. 4. Andrzej Jankun na uroczystości z okazji 70-tych urodzin prof. Jana Kornasia, 1993 r. (w pierwszym rzędzie od lewej: Andrzej Jankun, Krystyna Musiał; z tyłu od lewej: Kazimierz Szczepanek, Romana Czapik, Romana Izmailow, ze zbiorów autorki tekstu).

Phot. 4. On the party celebrating the 70th anniversary of professor Jan Kornas in 1993 (in the first row, from the left: Andrzej Jankun, Krystyna Musiał; in the second row, from the left: Kazimierz Szczepanek, Romana Czapik, Romana Izmailow, from the collection of the author).

autorów, aby przedstawić ewolucję rodzaju. Stwierdził występowanie u badanych taksonów zjawisk, które nie były uprzednio obserwowane u *Sorbus*, np. embrionię przybyszową (*Sorbus chamaemespilus*), haploidalną partenogenezę (*Sorbus sudetica*), sumowanie liczb chromosomów (*S. bohémica*), rozmnażanie apomiktyczne na szczeblu diploidalnym (*S. eximia*), występowanie komórek inicjalnych apomejotycznych woreczków zalążkowych u wyjściowego diploidalnego gatunku (*S. aria*), a także występowanie apomiksji u mieszańca międzyrodzajowego *Sorbopyrus*.

Z przeprowadzonych przez dr. hab. Andrzeja Jankuna badań wynika, że w rodzaju *Sorbus* apomiksja zapewnia utrzymanie się i utrwalenie form mieszańcowego pochodzenia. Jest to zatem klasyczny przykład apomiksji jako ucieczki przed sternością, a zarazem mechanizmu

warunkującego izolację od gatunków rodzicielskich. Dzięki diploidalnej partenogenezie i embrionii przybyszowej możliwe jest powielanie form macierzystych. Z drugiej strony apomiksja umożliwia powstawanie nowych form i przyczynia się do zróżnicowania kariologicznego dzięki haploidalnej partenogenezie i sumowaniu liczb chromosomów (zapłodnienie komórki jajowej apomejotycznego woreczka zalążkowego).

Przedstawiony przez Niego schemat ewolucji rodzaju *Sorbus* dowodzi, że większość taksonów *Sorbus* powstała na drodze krzyżowania i używała stabilizację dzięki apomiksji.

W badaniach embriologicznych i nad apomiksją współpracował z zespołem doc. dr. hab. Włodzimierza Lecha z Akademii Rolniczej w Krakowie nad zagadnieniem zapłodnienia *in vitro* u śliw. Z dr. Janem Kaszubą ze Stacji Badawczej IHAR w Bartążku pod Olsztynem, a następnie ze swoją doktorantką Anną Kłyś analizował embriologię kultywarów i roślin pochodzących z naturalnych stanowisk *Poa pratensis*, fakultatywnego apomikta, u którego występuje różny stopień aposporii (7% , 10% i 43% w zależności od kultywaru) oraz poliembrionii właściwej i rzekomej (4%, 6% i 0%

Fot. 5. Andrzej Jankun z prof. Michaeliem Willemsem z Wageningen w Holandii na spotkaniu towarzyskim w czasie Konferencji Embriologicznej w Krakowie, 1999 r. (ze zbiorów autorki tekstu).

Phot. 5. Andrzej Jankun with professor Michael Willemse from Wageningen, the Netherlands on the party of Embryological Conference held in Cracow (1999) (from the collection of the author).

w zależności od kultury). Kontynuacją badań nad poliembrionią była analiza embriologiczna *Vincetoxicum officinale* Moench, dokonana we współpracy z mgr Anną Ferlińską.

2) Kariologia roślin okrytonasiennych i paprotników

Dr hab. Andrzej Jankun brał udział w szeroko zaplanowanych badaniach nad kariologią roślin okrytonasiennych z obszaru Polski. Badania te prowadzone przez pracowników Zakładu w latach siedemdziesiątych pod kierunkiem prof. Marii Skalińskiej były kontynuowane przez prof. Eugenię Pogan. Ustalił liczby chromosomów dla 150 taksonów z Polski, w kilku przypadkach były to pierwsze doniesienia (*Aldrovanda vesiculosa*, *Erysimum pienninicum*, *Alchemilla colorata*), dla 44 gatunków roślin okrytonasiennych ze Spitsbergenu oraz dla kilku gatunków z Armenii. W badaniach nad paprotnikami współpracował z prof. Janem Kornasiem nad afrykańskim gatunkiem *Selaginella tenerrima*, oraz z dr. Jerzym Rychlewskim nad polskimi przedstawicielami paprotników.

3) Embriologia i anatomia mięsożernych przedstawicieli rodziny Lentibulariaceae

Badania nad roślinami mięsożernymi rozpoczął w ostatnich latach, we współpracy ze swoim doktorantem Bartoszem Płachno.

Odrębny nurt zainteresowań dr hab. Andrzeja Jankuna dotyczył historii botaniki oraz archeobotaniki. Opracował życiorysy kilku botaników polskich. Przy pisaniu życiorysu prof. dr hab. Marii Skalińskiej korzystał z materiałów archiwów Uniwersytetu Jagiellońskiego, ale także pracował w archiwach Uniwersytetu w Bernie Szwajcarskim, gdzie prof. Skalińska ukończyła studia i uzyskała stopień doktora.

W dziedzinie archeobotaniki współpracował z prof. Krystyną Wasylikową przy opracowywaniu „mumii zbożowej” ze zbiorów Instytutu Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz przy interpretacji budowy wisioru z cmentarzyska kultury wielbarskiej. Był także zaangażowany w identyfikację gatunków roślin przedstawionych na XV-wiecznym poliptyku

Fot. 6. Andrzej Jankun ze Zbigniewem Dzwonko, jesień 2005 r. (ze zbiorów autorki tekstu).

Phot. 6. Andrzej Jankun and Zbigniew Dzwonko, autumn 2005 (from the collection of the author).

z Olkusza autorstwa Jana Wielkiego. Udało się zidentyfikować szereg roślin pospolicie występujących w Europie Centralnej, takich jak: *Asplenium*, *Bellis perennis*, *Cirsium rivulare*, *Convallaria maialis*, *Fragaria vesca*, *Glechoma*, *Plantago lanceolata*, *Potentilla anserina*, *Quercus*, *Taraxacum* i *Vaccinium myrtillus*, *Betonica*, *Trifolium*, *Lilium*. Wyniki zostały opublikowane w 1998 roku w opracowaniu poświęconym badaniom nad renesansową botaniką.

Był głównym organizatorem wystawy pt.: „Historia ilustracji botanicznej” opartej głównie na zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej. Wystawa ta została zorganizowana z okazji jubileuszowego, 50 zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego.

Dr hab. Andrzej Jankun wielokrotnie prezentował wyniki swoich badań na konferencjach naukowych w kraju i za granicą. Uczestniczył czynnie w wielu zjazdach Polskiego Towarzystwa Botanicznego i Polskiego Towarzystwa Genetycznego. Brał udział w międzynarodowych zjazdach, były to: Wielka Brytania, Cambridge – symposium „Flora Europaea”; Bułgaria, Warna – symposium „Flora Półwyspu Bałkańskiego”; Czechosłowacja, Zwolen, Nitra i Smolenice – Sympozja Embriologów Roślin; Holandia, Wageningen – Zjazd Sekcji Embriologów Roślin Holenderskiego Towarzystwa Botanicznego. Referaty, których był współautorem, wygłaszane były

w Republice Południowej Afryki (Johannesburg) z prof. J. Kornasiem, w Japonii (Kioto) i w ZSSR (Leningrad) z dr. M. Kovandą, a także w USA (St. Louis, Missouri) i we Francji (Amiens).

Był zaangażowany w prace różnych towarzystw naukowych i komisji. Przez szereg lat

pełnił funkcję vice-sekretarza, potem vice-przewodniczącego i przez trzy kadencje przewodniczącego Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Botanicznego. Od 1972 do 2004 roku był członkiem Zarządu Sekcji Cytologii, Anatomii i Embriologii Roślin Polskiego To-

Fot. 7. Przyjęcie w Zakładzie Cytologii i Embriologii Roślin z okazji odejścia Andrzeja Jankuna na emeryturę (fotografia ze zbiorów G. Góralskiego).

Phot. 7. Celebration in the Department of Plant Cytology and Embryology of the Institute of Botany, Jagiellonian University, on the occasion of the retirement of Andrzej Jankun (photograph from the collection of G. Góralski).

1 – Andrzej Jankun, 2 – Andrzej Joachimiak, 3 – Andrzej Wrześniak, 4 – Tomasz Ilnicki, 5 – Grzegorz Góralski, 6 – Maria Pająk, 7 – Bartosz Płachno, 8 – Aneta Siuta, 9 – Krystyna Musiał, 10 – Halina Ślesak, 11 – Konrad Ciastoch, 12 – Teresa Stokłosa, 13 – Monika Siwek, 14 – Anna Bocianiak, 15 – Joanna Nieciecka, 16 – Renata Piasecka, 17 – Małgorzata Janik, 18 – Romana Izmailow, 19 – Teresa Ciesielska, 20 – Maria Pilarska, 21 – Hieronim Golczyk, 22 – Marzena Popielarska.

warzystwa Botanicznego, pełniąc funkcję sekretarza, a następnie zastępcy przewodniczącego wspomnianej sekcji. Był także członkiem Sekcji Historii Botaniki PTB. W Polskim Towarzystwie Genetycznym pełnił przez dwie kadencje funkcję skarbnika, oraz przez dwie kadencje funkcję sekretarza Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Genetycznego. Od wielu lat był zaangażowany w prace Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika, w którym przez trzy kolejne kadencje pełnił funkcję przewodniczącego Krakowskiego Oddziału. W grudniu 1994 roku Walny Zjazd Towarzystwa nadał mu godność Honorowego Członka Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika. Był członkiem Polskiego Towarzystwa Biologii Komórki, European Cell Biology Organization, European Developmental Biology Organization, International Organization of Plant Biosystematists oraz Komisji Biologicznej Krakowskiego Oddziału PAN i Komisji Embriologii i Morfologii PAU.

Był członkiem kolegów redakcyjnych szeregu czasopism: *Polish Botanical Journal*, *Polish Botanical Studies*, *Polish Botanical Studies – Guidebook Series*, *Wiadomości Botaniczne* i *Wszelchświat*. Recenzował prace dla czasopism naukowych: *Acta Biologica Cracoviensia Ser. Botanica*, *Fragmenta Floristica et Geobotanica*, *Acta Societatis Botanicorum Poloniae*, dla Wydawnictw Instytutu Botaniki PAN, Instytutu Ochrony Przyrody PAN oraz czasopisma *Systematic Botany*. Był opiniodawcą projektów badawczych składanych do KBN i do Czeskiej Akademii Nauk.

Dorobek naukowy dr. hab. Andrzeja Jankuna jest zróżnicowany. Obejmuje ogółem 109 publikacji w tym: 23 oryginalne prace naukowe, 22 udziały w pracach zespołowych Zakładu nad kariologią flory polskiej, 3 prace przeglądowe, 2 prace popularnonaukowe, 22 inne publikacje, 33 abstrakty z konferencji i sympozjów naukowych, kilkadziesiąt haseł z zakresu embriologii roślin do Encyklopedii Biologicznej, T. I–XIII, Wyd. OPRES, Kraków, 1 recenzję, 1 tłumaczenie. Pośmiertnie, w 2007 r. ukazał się podręcznik Biologia (wg VII wydania amerykańskiego, autorstwa Solomon E. P., Berg L. R., Martin D. W.),

w którym Andrzej Jankun tłumaczył 2 rozdziały (Królestwo Roślin: Rośliny Zarodnikowe; Rozmnażanie Roślin Kwiatowych). Wyniki Jego prac są cytowane w literaturze naukowej, a także weszły do wydawnictw podręcznikowych i katalogowych. Za działalność naukową (praca doktorska) otrzymał nagrodę Ministra Szkolnictwa Wyższego i Techniki III stopnia.

PRACA DYDAKTYCZNA

Osiągnięcia dr. hab. Andrzeja Jankuna w zakresie szkolenia kadr są bardzo duże. Był nauczycielem akademickim z zamiłowania, lubianym przez studentów. Zajęcia dydaktyczne przygotowywał bardzo starannie. Jego wykłady cieszyły się ogromną popularnością, szczególnie dwa kursy – wykład „Ekologia zapylania kwiatów” oraz pracownia „Anatomia ekologiczna”. W czasie tych zajęć sale ćwiczeniowe i wykładowe zamieniały się w ogrody pełne kwiatów i roślin, które były przedmiotem rozważań i badań. Prowadził zajęcia z botaniki ogólnej, cytologii, genetyki, embriologii, anatomii i mikroewolucji roślin oraz zajęcia terenowe dla studentów biologii, ochrony środowiska i pedagogiki. W ostatnich latach prowadził kursy obowiązkowe z botaniki ogólnej i wykłady monograficzne z embriologii („Apomiksja roślin”) dla studentów kierunku ochrony przyrody (biologia, geologia) i biologii. Pod Jego opieką wykonano 9 prac magisterskich i 4 prace doktorskie.

Dr hab. Andrzej Jankun brał udział w obozach naukowych studentów, w organizowaniu praktyk zawodowych, był opiekunem praktyk robotniczych. W latach 1971–1981 pełnił obowiązki opiekuna studentów pierwszego roku biologii, w latach 1975–1986 był członkiem Rady Pedagogicznej Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi. Przez wiele lat był egzaminatorem w komisjach rekrutacyjnych na kierunek biologia.

Brał aktywny udział w pracach Zespołu do Spraw Współpracy z Polskimi Środowiskami na Terenie Byłego ZSSR. Prowadził zajęcia na kursach wyrównawczych dla uczniów szkół średnich ze Lwowa, którzy starali się dostać na studia wyższe w Polsce.

Dr hab. Andrzej Jankun był wielkim propagatorem wiedzy botanicznej. Przez dwie czteroletnie kadencje pracował w Senackiej Komisji do Spraw Współpracy ze Szkolnictwem Średnim. Wygłaszał referaty dla nauczycieli szkół średnich na sesjach w Krakowie, Tarnowie i Nowym Sączu. W ramach popularyzacji wiedzy botanicznej opracowywał audycje radiowe i brał udział w audycjach telewizyjnych.

Odszedł człowiek o niezwyklej osobowości. Był erudytą o bardzo szerokich zainteresowaniach nie tylko w dziedzinie biologii, był przy tym barwną postacią. Będzie nam brakowało jego ogromnej wiedzy, którą mógł się z nami dzielić, z której wielokrotnie korzystaliśmy, dowcipów, anegdot i uśmiechu, którym maskował tragedie rodzinne, jakich nie szczędziło mu życie. Taki Andrzej pozostanie w naszej pamięci.

Elżbieta KUTA

* * *

Stosy nieprzeczytanych książek
układane na półkach
do przeczytania za kilka lat.

Spektakle teatralne nieoglądane
podkreślane w informatorach kulturalnych
przesuwane z roku na rok.

Koncerty niewysłuchane
kolejne filmy zapomniane
podróże tylko planowane
na potem
za kilka lat.

Potem będą problemy z kojarzeniem
ze zrozumieniem najprostszych fraz
potem zgubimy drogi po których szliśmy
potem będziemy nieświadomi pragnień
potem będziemy niesprawni i bezradni
potem będzie na wszystko za późno.

Elżbieta KUTA

PUBLIKACJE DR HAB. ANDRZEJA JANKUNA

PRACE ORYGINALNE

- JANKUN A. 1965. Studies of meiosis in various chromosomic types of *Ranunculus cassubicus* L. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **8**: 171–181.
- JANKUN A. 1965. Karyological studies in the genus *Erysimum* L. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **8**: 245–248.
- JANKUN A. 1968. Studies in *Delphinium grandiflorum* L. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **11**: 63–67.
- JANKUN A. 1970. Studies in endosperm development of *Delphinium Kotulae* Pawł. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **13**: 51–64.
- JANKUN A. 1971. Further studies in the development of hybrid endosperm in representatives of the genus *Delphinium* L. *Gen. Pol.* **12**: 285–287.
- RYCHLEWSKI J., JANKUN A. 1972. Chromosome numbers of Polish Pteridophytes. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **15**: 51–60.
- JANKUN A. 1973. Further studies in development of hybrid endosperm in representatives of the genus *Delphinium*. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **16**: 215–225.
- JANKUN A. 1974. Seed development after crosses of tetraploid and diploid *Delphinium* species. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **17**: 45–53.
- JANKUN A. 1975. Cyto-embryological studies in a diseased hybrid *Delphinium* L. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **18**: 42–56.
- JANKUN A., IZMAIŁOW R. 1964. Cytotaxonomical studies in the polymorphic species *Ranunculus cassubicus* L. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **7**: 131–152.
- KORNAŚ J., JANKUN A. 1983. Annual habit and apomixes as drought adaptations in *Selaginella tenerrima*. *Bothalia* **14**: 647–651.
- JANKUN A., KOVANDA M. 1986. Apomixis in *Sorbus sudetica* (Embryological studies in *Sorbus* I). *Preslia* **57**: 7–19.
- JANKUN A., KOVANDA M. 1987. Apomixis and origin of *Sorbus bohemica* (Embryological studies in *Sorbus* II). *Preslia* **59**: 97–116.
- JANKUN A., KOVANDA M. 1988. Apomixis at the diploid level in *Sorbus eximia*. *Preslia* **60**: 193–213.
- JANKUN A. 1993. Znaczenie apomiksji w ewolucji rodzaju *Sorbus* (Rosaceae). *Fragm. Flor. Geobot.* **38**(2): 627–686.
- JANKUN A., van LAMMEREN A. A. M. 1993. Structure of fruit: seed and embryo in hybridogenous taxa of *Sorbus* L. *Acta Bot. Neerl.* **42**(3): 380–381.
- JANKUN A. 1994. Embryological studies in *Sorbus intermedia* (Rosaceae). *Polish Bot. Stud.* **8**: 69–74.

- SZELAŃ Z., JANKUN A. 1997. Tetraploid *Hieracium alpinum* in Polish Tatra Mts. *Fragm. Flor. Geobot.* **42**: 190–192.
- DZIEDZIC E., LECH W., MAŁODOBRY M., JANKUN A. 1998. Studies on fertilization of plum *in vitro*. Proceedings V International Symposium on Plum and Prune Genetics: Breeding and Pomology, Warszawa-Skierniewice, 18–22 August 1997. *Acta Hort.* **478**: 113–118.
- DEVAS V., KLEIN M., JANKUN A., LABERCHE J. L. 1999. Pesticides treatment on soft wheat seeds. *Revue de Cytologie et Biologie vegetales* **22**(3/4): 3–10.
- LECH W., DZIEDZIC E., MAŁODOBRY M., JANKUN A. 1999. Badanie zapłodnienia sliw w warunkach *in vitro*. *Bibliotheca Fragmenta Agronomica* **99**(6): 75–80.
- PLACHNO B., JANKUN A. 2004. Transfer cell wall architecture in secretory hairs of *Utricularia intermedia* traps. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **46**: 193–200.
- PLACHNO B., JANKUN A., FABER J. 2005. Development of the wall labyrinth in pavement epithelium hairs of some *Utricularia* species. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **47**(1): 109–113.
- UDZIAŁ W PRACACH
NAD KARIOLOGIĄ FLORY POLSKIEJ
- IZMAIŁOW R., JANKUN A. 1964. Kariologia 7 podgatunków *Ranunculus cassubicus*. W: M. SKALIŃSKA et al., Addition to chromosome numbers of Polish Angiosperms (Fifth contribution). *Acta Soc. Bot. Pol.* **33**: 45–76.
- JANKUN A. 1966. W: M. SKALIŃSKA, E. POGAN et al., Further studies in chromosome numbers of Polish Angiosperms. Part VI. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **9**: 32–58.
- SKALIŃSKA M., POGAN E., JANKUN A. et al. 1968. Further studies in chromosome numbers of Polish Angiosperms (Seventh contribution). *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **11**: 199–224.
- SKALIŃSKA M., JANKUN A., WCISŁO H. et al. 1971. Studies in chromosome numbers of Polish Angiosperms. Eight contribution. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **14**: 55–102.
- JANKUN A. 1971. W: M. SKALIŃSKA, E. POGAN et al., Further studies in chromosome numbers of Polish Angiosperms. Ninth contribution. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **16**: 199–213.
- JANKUN A. 1974. W: M. SKALIŃSKA, J. MAŁECKA, R. IZMAIŁOW et al., Further studies in chromosome numbers of Polish Angiosperms. Tenth contribution. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **17**: 133–163.
- SKALIŃSKA M., WCISŁO H., JANKUN A. et al. 1976. Studies in chromosome numbers of Polish Angiosperms. Eleventh contribution. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **19**: 49–90.
- JANKUN A. 1978. W: M. SKALIŃSKA, E. POGAN, R. CZAPIK et al., Further studies in chromosome numbers of Polish Angiosperms. Twelfth contribution. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **21**: 31–63.
- POGAN E., WCISŁO H., JANKUN A. et al. 1980. Further studies in chromosome numbers of Polish Angiosperms. Part XIII. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **22**: 37–69.
- JANKUN A. 1980. W: E. POGAN, J. RYCHLEWSKI et al., Further studies in chromosome numbers of Polish Angiosperms. Part XIV. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **22**: 129–153.
- POGAN E., CZAPIK R., JANKUN A., KUTA E. 1982. Further studies in chromosome numbers of Polish Angiosperms. Part XV. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **24**: 91–126.
- JANKUN A. 1982. W: E. POGAN, H. WCISŁO, R. IZMAIŁOW, L. PRZYWARA et al., Further studies in chromosome numbers of Polish Angiosperms. Part XVI. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **24**: 159–189.
- JANKUN A. 1983. W: E. POGAN, R. IZMAIŁOW et al., Further studies in chromosome numbers of Polish Angiosperms. Part XVII. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **25**: 57–77.
- POGAN E., CZAPIK R., JANKUN A. et al. 1985. Further studies in chromosome numbers of Polish Angiosperms. Part XVIII. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **27**: 57–74.
- POGAN E., JANKUN A., MAŁECKA J., WCISŁO H. et al. 1986. Further studies in chromosome numbers of Polish Angiosperms. Part XIX. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **28**: 65–85.
- POGAN E., JANKUN A., TURALA-SZYBOWSKA K. et al. 1987. Further studies in chromosome numbers of Polish Angiosperms. Part XX. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **29**: 1–7.
- POGAN E., JANKUN A., WCISŁO et al. 1988. Further studies in chromosome numbers of Polish Angiosperms. Part XXI. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **33**: 119–136.
- POGAN E., JANKUN A., SAWICKA Z. et al. 1989. Further studies in chromosome numbers of Polish Angiosperms. Part XXII. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **31**: 1–17.
- POGAN E., JANKUN A., WCISŁO H. et al. 1990. Further studies in chromosome numbers of Polish Angiosperms. Part XXIII. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **32**: 171–188.
- POGAN E., JANKUN A., WCISŁO H. et al. 1991. Further studies in chromosome numbers of Polish Angiosperms. Part XXIV. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **33**: 25–43.
- JANKUN A., MAŁECKA J., IZMAIŁOW R., WCISŁO H., CZAPIK R., MUSIAŁ K. et al. 1996. Further studies in chromosome numbers of Polish Angiosperms. Part XXV. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **38**: 9–27.
- PRACE PRZEGLĄDOWE
- FLIS M., JANKUN A. 2001. Geitonogamia wewnętrzna. *Wiad. Bot.* **45**(3/4): 15–26.

KŁYŚ A., JANKUN A. 2002. Biologia rozmnażania wiechliny – *Poa* L. (Poaceae). *Wiad. Bot.* **46**(3/4): 19–28.

JANKUN A. 2003. Apomiksja u *Angiospermae*. Sprawozdania z posiedzeń PAU.

PRACE POPULARNONAUKOWE

WOJTCZAK G., JANKUN A. 2003. Tajemnicze zielone kule. *Wszechświat* **104**(4–6): 116–117.

PLACHNO B., JANKUN A. 2003. Pływacze – interesujące rośliny mięsożerne. *Wszechświat* **104**(9–10): 270–274.

WYBRANE INNE PUBLIKACJE

JANKUN A. 1991. Maria Magdalena Skalińska (1890–1977) – the 100th anniversary of her birth. *Polish Bot. Stud.* **2**: 3–16.

JANKUN A. 1991. Mgr Katarzyna Janina Satczek (25.VII.1910–5.X.1989). *Wiad. Bot.* **35**(1): 50–51.

JANKUN A. 1995. Dar Karola U. Kramera. *Acta Univ. Jagiellonicae* **10**: 9–10.

JANKUN A. 1995. Historia Ilustracji Botanicznej. *Acta Univ. Jagiellonicae* **12**: 7–9.

WASYLIKOWA K., JANKUN A. 1997. Identification of barley from the Ancient Egyptian corn-mummies in the Archeological Museum in Cracow. *Mater. Archeol.* **30**: 13–17.

CZYŻEWSKA K., DZIURDZIK B., GRABARCZYK T., JANKUN A., WASYLIKOWA K. 1997. Wisior opasany taśmami brązowymi z cmentarzyska kultury wielbarskiej i zagadnienie występowania bezoarów. *Acta Univ. Lodz. Folia Archeol.* **20**: 19–32.

JANKUN A. 1998. Plant images presented in the Olkusz polyptych (15th century). W: Z. MIREK, A. ZEMANEK (red.), *Studies in renaissance botany. Polish Bot. Studies. Guidebook Series* **20**: 195–204.

JANKUN A. 1998. Wiesław Rzędowski. *Wszechświat* **2**.

JANKUN A. 1999. Professor Romana Czapik – biographic note. *Acta Biol. Crac. Ser. Bot.* **41**: 9–13.

JANKUN A. 1999. Jubileusz Profesora Romany Czapik. *Wiad. Bot.* **43**(3–4): 62–65.

JANKUN A. 2000. Maria Skalińska 1890–1977. Botanik, genetyk, embriolog, cytotaksonom. W: *Złota Księga Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi – część I Biografie uczonych*, s. 199–212.

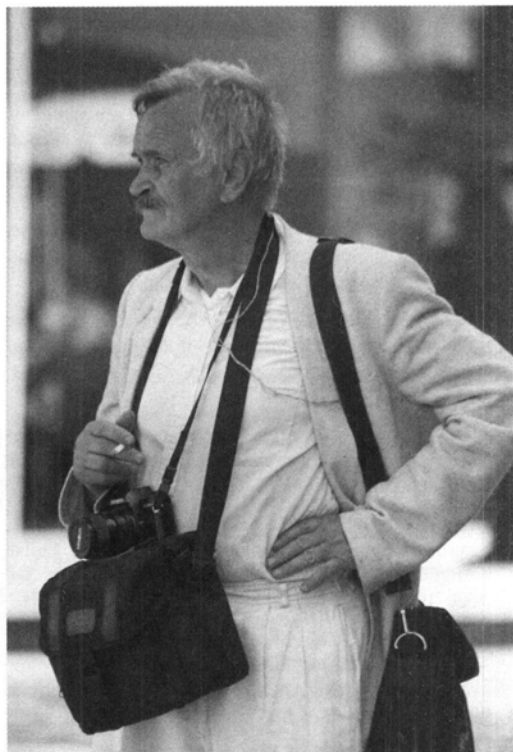
JANKUN A. 2001. Portrety botaników polskich – dr Janina Truchanowicz. *Wiad. Bot.* **46**(1/2): 48.

PROF. DR HAB. JÓZEF KISZKA (1939–2007)

Professor Józef Kiszka (1939–2007)

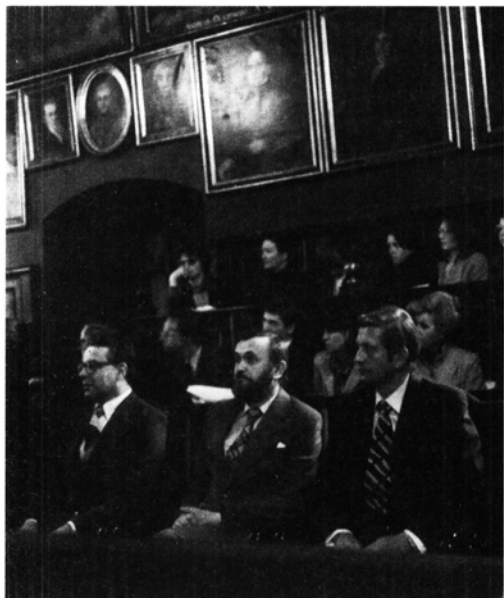
24 marca 2007 roku zmarł profesor dr hab. Józef Kiszka, wybitny lichenolog i nieustrudzony nauczyciel akademicki. Pogrzeb odbył się 28 marca 2007 roku na cmentarzu w Grębałowie. W ostatniej drodze towarzyszyła Mu rodzina oraz tłumnie zgromadzeni współpracownicy, uczniowie, studenci i bardzo liczne grono przyjaciół z całej Polski.

Józef Kiszka urodził się 9 grudnia 1939 roku w Kalinowie (woj. krakowskie). Szkołę podstawową ukończył w Saspowie, a w 1957 roku II Liceum im. Króla Jana Sobieskiego w Krakowie. W tym samym roku podjął studia na Wydziale Geograficzno-Biologicznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie;

Fot. 1. Józef Kiszka w czasie wycieczki botanicznej (Podole 2000) (fot. Z. Mirek).

Phot. 1. Józef Kiszka during botanical excursion (Podolia 2000) (phot. Z. Mirek).

Fot. 2. Promocja habilitacyjna dr Józefa Kiszki, Collegium Maius UJ, 1978 r. (ze zbiorów prof. J. Kiszki).

Phot. 2. Habilitation of dr. Józef Kiszka, Collegium Maius of the Jagiellonian University, 1978 (from the collection of prof. J. Kiszka).

jako specjalność wybrał botanikę. Pracę magisterską pt.: „Porosty Puszczy Niepołomickiej”, którą wykonał pod kierunkiem doc. Kazimierza Kostrakiewicza, obronił w 1961 roku. Stopień naukowy doktora nauk przyrodniczych uzyskał na podstawie rozprawy pt.: „Stosunki lichenologiczne w Beskidzie Śląskim”, którą obronił przed Radą Wydziału Geograficzno-Biologicznego WSP w Krakowie w roku 1967. Promotorem pracy doktorskiej był doc. K. Kostrakiewicz. W 1978 roku odbyło się kolokwium habilitacyjne J. Kiszki na Radzie Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego. Podstawą uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego była rozprawa pt.: *Wpływ emisji miejskich i przemysłowych na florę porostów (Lichenes) Krakowa i Puszczy Niepołomickiej*; recenzentami w tym przewodzie byli profesorowie: Tadeusz Sulma, Zygmunt Tobolewski i Janusz Nowak. Tytuł profesora nauk biologicznych J. Kiszka otrzymał w roku 2002.

Działalność naukowa i dydaktyczna Józefa

Kiszki związana była nieprzerwanie z Instytutem Biologii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie (później Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej), gdzie pracował od chwili ukończenia studiów. Obejmował kolejne stanowiska: asystenta (1961–1962), starszego asystenta (1962–1967), adiunkta (1967–1969), docenta (1979–1993), profesora nadzwyczajnego Akademii Pedagogicznej (1993–2002) i profesora (2002–2007). W latach 1988–2007 kierował Zakładem Botaniki Instytutu Biologii AP. Część swojej działalności zawodowej J. Kiszka związał z terenami południowo-wschodniej Polski. Od 1986 roku był pracownikiem naukowym Arboretum i Zakładu Fizjografii w Bolestraszczykach, gdzie pełnił funkcję kierownika Pracowni Fizjografii.

Podczas swojej 46-letniej pracy naukowej prof. Józef Kiszka uprawiał dyscyplinę zwaną lichenologią. Porosty stały się Jego pasją już za czasów studenckich. Był prekursorem tej nauki na swojej macierzystej uczelni, gdzie zorganizował od podstaw lichenologiczny warsztat naukowy. Jego zasługą jest zgromadzenie ogromnej ilości literatury przedmiotu oraz powołanie do życia zielnika porostów Akademii Pedagogicznej (KRAP), który liczy obecnie ponad 40 000 numerów, a także zorganizowanie zielnika poro-

Fot. 3. Zjazd Lichenologów w Krempnej, 1985 r. Od lewej: Janusz Nowak, Józef Kiszka, Stanisław Cieśliński (ze zbiorów prof. J. Kiszki).

Phot. 3. Lichenological Conference in Krempna, 1985. From the left: Janusz Nowak, Józef Kiszka, Stanisław Cieśliński (from the collection of prof. J. Kiszka).

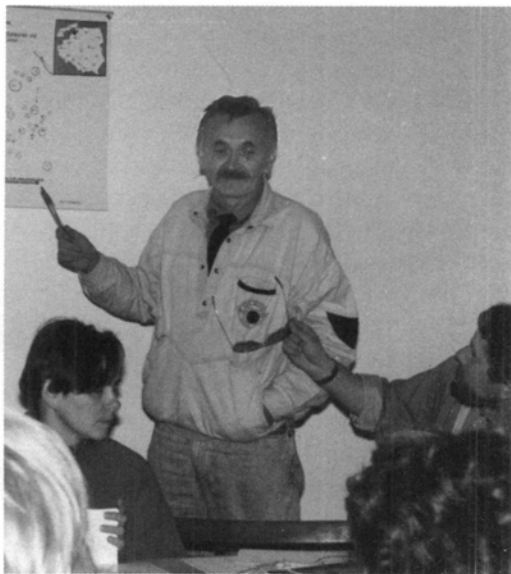
Fot. 4. Józef Kiszka na moście rzeki Wiar koło Rybotycz, 1992 r. (ze zbiorów prof. J. Kiszki).

Phot. 4. Józef Kiszka on the bridge of the river Wiar near Rybotyche, 1992 (from the collection of prof. J. Kiszka).

stów w zielniku Arboretum i Zakładu Fizjografii w Bolestraszcach (BDPA) liczącego ok. 10 000 numerów. Dorobek naukowy prof. J. Kiszki z zakresu lichenologii obejmuje 157 pozycji opublikowanych na łamach krajowych i zagranicznych periodyków. Dotyczą one zróżnicowania gatunkowego porostów i ich rozmieszczenia, ekologii i taksonomii, jak również zagadnień związanych z antropogenicznymi przemianami i zagrożeniami porostów oraz, w dużym zakresie, lichenoidynkacji.

Pokaźną liczbę w dorobku prof. Józefa Kiszki stanowią monograficzne opracowania lichenologiczne dotyczące różnych jednostek geobotanicznych Polski południowej, a zwłaszcza Karpat. Zawierają one spisy gatunków wraz z pełnymi wykazami stanowisk i mapami ich rozmieszczenia, uwagami o ich ekologii i stanie zachowania. Prace te, poprzedzone żmudnymi szczegółowymi badaniami terenowymi, są udo-

kumentowane bogatymi zbiorami zielnikowymi. Profesor bardzo lubił badania terenowe i każdego roku już od wczesnej wiosny czekał niecierpliwie na dni, które mógł spędzić w terenie. Wracał z badań ze zbiorami, nowymi odkryciami interesujących gatunków i wspomnieniami różnych przygód. O tym wszystkim chętnie opowiadał po powrocie, jakby w ten sposób chciał przedłużyć czas spędzony w terenie. Kiedy snuł te opowieści, czuło się duszę romantyka. Pomimo tego, że często, zwłaszcza przez ostatnie lata swego życia, był już bardzo zmęczony, z godną pozazdroszczenia pasją planował skrupulatnie kolejne wyjazdy. Profesorowi Kiszce zawdzięczamy szereg ważnych opracowań lichenologicznych, m.in. Puszczę Niepołomickiej, Beskidu Śląskiego, Pasma Gubałówki, Podhala, Kotliny Żywieckiej, Pogórza Spiskiego, Pienin, Niecki Nidziańskiej. Wiele czasu poświęcił badaniom porostów w Karpatach Wschodnich, początkowo z Jerzym Pióreckim, a później z Robertem Kościelniakiem, z którym podsumował dotychczasowy etap tych prac w wydanej w 2003 liście

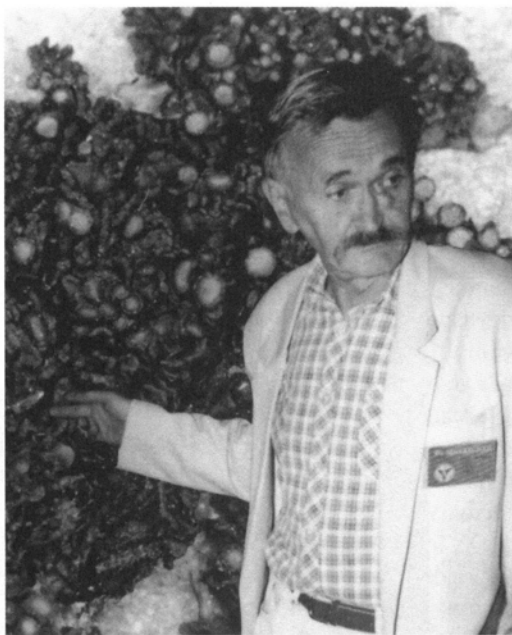
Fot. 5. Prof. J. Kiszka podczas Zjazdu Lichenologów w Bolestraszcach, 1993 r. (ze zbiorów prof. J. Kiszki).

Phot. 5. Prof. J. Kiszka during Lichenological Conference in Bolestraszcze, 1993 (from the collection of prof. J. Kiszka).

porostów polskich tego obszaru. Bieszczady, oprócz ciekawej lichenobioty, urzeżały go pięknem. Bardzo chętnie wyjeżdżał do Bolestraszyca k. Przemyśla, gdzie miał stałą bazę podczas badań Pogórza Przemyskiego i Gór Słonnych. Przez ostatnie lata intensywnie pracował w Bieszczadach Wysokich. Pozostawał też pod dużym wrażeniem Pasma Czarnohory i Gorganów na Ukrainie, które miał okazję zobaczyć dopiero w 1998 roku.

Ważnym nurtem zainteresowań naukowych prof. Józefa Kiszki była taksonomia porostów. Wiele uwagi poświęcał zwłaszcza gatunkom skorupiastym, krytycznym, o niepozornych plechach, np. z rodzaju *Thelocarpon*, *Absconditella*, *Gyalidea*. Również Jego ostatnie publikacje dotyczą bardzo rzadkich gatunków np. *Thelocarpon imperceptum*, *Verrucaria* spp. Wraz z J. Nowakiem jest autorem nowego gatunku dla nauki – *Melaspilea subarenacea*, którego *locus classicus* znajduje się w Beskidach. Warto tutaj zwrócić uwagę na pracę opublikowaną przez J. Kiszkę wspólnie z Bolesławą Starmachową w 1965 roku, poświęconą grzybom pasożytniczym na porostach. Była to pierwsza tego typu publikacja w Polsce i jedna z pionierskich w Europie. Dopiero od niedawna problem grzybów naporostowych stał się ważnym nurtem badawczym i przedmiotem zainteresowań lichenologów. Bogaty materiał zielnikowy tych grzybów udostępniony przez J. Kiszkę innym specjalistom, posłużył m.in. do opisania nowych taksonów dla nauki, np. *Libertiella didymospora*, *Zwockhiomyces kiskianus*.

Profesor Józef Kiszka uważany jest za twórcę polskiej szkoły lichenoindykacyjnej. Na początku lat 70. minionego wieku, został zaproszony przez prof. Stefana Myczkowskiego do zespołu badającego wpływ emisji przemysłowych na lasy Puszczy Niepołomickiej. Jako lichenolog, skupił się na wpływie zanieczyszczeń atmosferycznych na porosty. Tym samym zapoczątkował w Polsce coraz bardziej popularną wtedy w Europie nową dziedzinę wiedzy wyodrębnioną z lichenologii – lichenoindykację. Studia w tym obszarze badań pozwoliły Mu na zmodyfikowanie i przystosowanie do polskich

Fot. 6. Fotomontaż wykonany przez przyjaciela Józefa Kiszki z lat licealnych Andrzeja Barykę (ze zbiorów prof. J. Kiszki).

Phot. 6. Photo-montage made by Andrzej Baryka school-fellow of J. Kiszka (from the collection of prof. J. Kiszka).

warunków skali porostowej stworzonej w 1970 roku w Anglii przez D. L. Hawkswortha i F. Rose'a, a także na opracowanie nowej metody lichenoindykacji opartej na strefach bioekologicznych. Metody te były stosowane do tworzenia map lichenoindykacyjnych w południowej Polsce. Opublikował mapy między innymi dla województwa krakowskiego (dwukrotnie), katowickiego, tarnobrzckiego, przemyskiego, Rabki, Gorlic i Kotliny Zakopiańskiej. Metody lichenoindykacji zaczęły również być stosowane przez wielu lichenologów do oceny stanu środowiska w poszczególnych rejonach Polski. Uproszczona wersja tej skali stała się także użyteczna i była powszechnie wykorzystywana do celów dydaktycznych przez nauczycieli, studentów, uczniów szkół różnych szczebli. Lichenoindykacja była przedmiotem szeregu referatów wygłoszonych przez J. Kiszkę na krajowych i międzynarodowych konferencjach

Fot. 7. Zjazd Lichenologów w Kazimierzu Dolnym, wrzesień 1994 r.; w sali posiedzeń; od lewej: Józef Kiszka, Urszula Bielczyk, Laura Betleja i Janusz Nowak (ze zbiorów prof. J. Kiszki).

Phot. 7. Lichenological Conference in Kazimierz Dolny, September 1994; in the conference-room; from the left: Józef Kiszka, Urszula Bielczyk, Laura Betleja and Janusz Nowak (from the collection of prof. J. Kiszka).

naukowych poświęconych ochronie środowiska, a w roku 1984 zorganizował Sympozjum Lichenoindykacji w Krakowie.

W dorobku J. Kiszki znajdują się również prace rejestrujące zmiany lichenobioty wynikające z antropogenicznych przekształceń środowiska. Określał stan zagrożeń porostów, podawał przyczyny i wskazywał na konieczność ich ochrony. W tym zakresie prowadził badania szczególnie na obszarach objętych ochroną prawną w południowej Polsce, a zwłaszcza na terenach rezerwatów przyrody i parków narodowych w Karpatach, np. w Pienińskim i Bieszczadzkim, a ostatnio również w Ojcowskim Parku Narodowym. Badania te obejmowały również obszar Beskidu Śląskiego, Pogórza Przemyskiego, doliny Ratanicy na Pogórzu Karpackim oraz Puszczy Niepołomickiej i terenów pogórniczych w okolicach Olkusza.

Zgromadzona wiedza wykorzystywana była praktycznie przy konsultacjach lub opracowywaniu operatów ochrony porostów w różnych rejonach kraju. W ramach tej tematyki wspólnie z Grzegorzem Leśniańskim opracował lokalną czerwoną listę porostów Górnego Śląska.

W Jego bogatym dorobku naukowym znajdują się również prace z zakresu socjologii porostów (np. zbiorowiska porostów epifitycznych rezerwatu „Góra Chełm”), a także lichenogeografii, które publikował w serii wydawniczej wydawanej przez Instytut Botaniki Polskiej Akademii Nauk – *Atlas geograficznego rozmieszczenia porostów w Polsce*.

Przejawem dużej aktywności J. Kiszki był czynny udział w wielu kongresach, konferencjach, sympozjach i zjazdach naukowych. Przypisać tu należy niektóre z nich: Kongres Botaniczny w Leningradzie (1975), Mię-

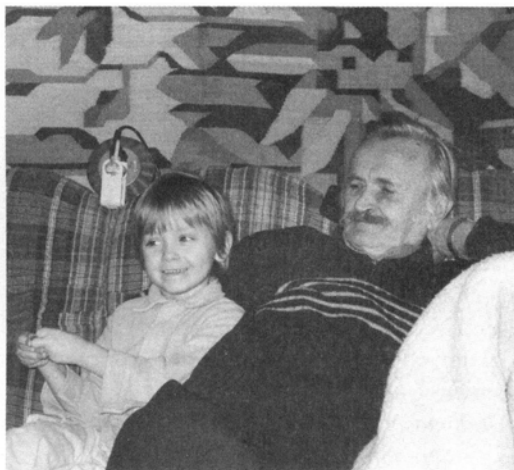
dzynarodowa Konferencja Lichenoidnykacji w Tallinie (1982, 1986), XIX Międzynarodowy Zjazd Fitogeografii (1989), Międzynarodowa Konferencja „Lobarion” w Kostrino (1998). Brał też udział w polsko-ukraińskiej ekspedycji naukowej „Podolia 2000”. Był wieloletnim członkiem Polskiego Towarzystwa Botanicznego, gdzie przez szereg lat aktywnie uczestniczył w pracach Sekcji Lichenologicznej, jako vice-przewodniczący, a w ostatniej kadencji jej przewodniczący. W ramach programu Sekcji podczas tzw. warsztatów lichenologicznych był nieocenionym nauczycielem i konsultantem przy oznaczaniu porostów z różnych rejonów Polski, np. Wigierskiego Parku Narodowego, Pszczewskiego Parku Krajobrazowego, Zaleczańskiego Parku Krajobrazowego, Lasów Janowskich, Borów Dolnośląskich, a także Podola na Ukrainie. Dwukrotnie organizował zjazdy lichenologiczne; w roku 1984 na temat lichenoidnykacji w Krakowie, a w roku 1993 w Bolestraszcach. Uczestniczył w każdym corocznym zjeździe Sekcji, wielokrotnie bardzo pomagał w ich organizacji. Józef Kiszka był również członkiem Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyśle, gdzie działał w Sekcji Nauk Przyrodniczych.

Jako wybitny specjalista, prof. Józef Kiszka zapraszany był wielokrotnie do zespołów badawczych szeregu projektów naukowych, koordynowanych m.in. przez profesorów: Krystynę Grodzińską, Stefana Myczkowskiego, Januarego Wajniera, Stanisława Wróbla czy Kazimierza Zarzyckiego. Były to zarówno granty krajowe, jak i międzynarodowe projekty badawcze dotyczące różnorodności biologicznej, czynników powodujących przemiany flory i roślinności, zakresu tych przemian i ochrony środowiska. W badaniach, które prowadzone były w wybranych rejonach Karpat, Puszczy Niepołomickiej, a ostatnio na rozległym kompleksie hałd pogórnich w regionie olkuskim, prof. J. Kiszka koncentrował się na porostach, wykazując ich bardzo znaczącą przydatność w monitoringu środowiska.

Obok pracy naukowej, z równie dużym zaangażowaniem prof. J. Kiszka poświęcał się dydaktyce. Najpierw w Katedrze, a później

w Zakładzie Botaniki, prowadził zajęcia laboratoryjne i terenowe, a także wykłady na studiach dziennych i zaocznych z zakresu botaniki ogólnej, botaniki systematycznej, geografii i ewolucji roślin oraz lichenoidnykacji środowiska. Początkowo jako adiunkt, później jako samodzielny pracownik naukowy, prowadził seminaria magisterskie dla studentów biologii IV i V roku studiów. Był również wielokrotnie opiekunem roczników studiów stacjonarnych i zaocznych, szeregu obozów naukowych, a także domów studenckich. Profesor Kiszka był autorem eksperymentalnych programów studiów, instrukcji przedmiotowych głównie z zakresu botaniki systematycznej i zajęć terenowych oraz kilku publikacji popularnonaukowych z dziedziny dydaktyki. Przez kilka lat współpracował z Centralnym Ośrodkiem Metodycznym Biologii, jak i jego agendami wojewódzkimi w Krakowie, Nowym Sączu, Krośnie oraz Ośrodkiem Naukowo-Dydaktycznym Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Prowadził tam wykłady z zakresu botaniki systematycznej, ekologii i ochrony środowiska, a ponadto warsztaty szkoleniowe dla nauczycieli biologii.

Prof. Józef Kiszka pozostawił liczne grono uczniów, z których wielu pracuje naukowo

Fot. 8. Profesor Józef Kiszka ze swoim wnukiem, luty 2003 r. (ze zbiorów prof. J. Kiszki).

Phot. 8. Professor Józef Kiszka with his grandson, February 2003 (from the collection of prof. J. Kiszka).

Fot. 9. Wołosate – „na tarasie”. Prof. Józef Kiszka i dr Robert Kościelniak przygotowują plan pracy na dzień następny, lipiec 2006 r. (fot. R. Kościelniak).

Phot. 9. Wołosate – „on the terrace”. Prof. Józef Kiszka and dr. Robert Kościelniak preparing the work-plan for the next day, July 2006 (phot. R. Kościelniak).

w różnych placówkach w Polsce. Pod Jego kierunkiem wykonano ponad 180 prac magisterskich obejmujących różnorodne zagadnienia zarówno ze świata roślin, jak i grzybów. Wypromował trzech doktorów: Laurę Betleję, Pawła Czarnotę i Roberta Kościelniaka. Prof. Kiszka ma też wielu nieformalnych uczniów i są to chyba niemal wszyscy współcześni lichenolodzy w Polsce, którym często i chętnie służył swoimi radami i wiedzą. Zawsze miał czas na konsultacje, rozmowy, oznaczanie czy weryfikację oznaczeń porostów.

Prof. Józef Kiszka był recenzentem w przewodzie habilitacyjnym Barbary Marskiej, recenzował też wiele prac magisterskich, kilka prac doktorskich. Był opiniodawcą szeregu projektów badawczych. Wykonał również kilkadziesiąt recenzji wydawniczych, m.in. dla Państwowego Wydawnictwa Naukowego, Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych oraz periodyków: *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*, *Wiadomości Botaniczne*, *Fragmenta Floristica et Geobotanica*, *Roczniki Bieszczadzkie*, *Roczniki Przemyskie*, *Chrońmy Przyrodę Ojczystą*, *Ochrona Przyrody*.

Za swoją pracę naukową, dydaktyczną i wychowawczą Prof. Józef Kiszka był wiel-

okrotnie nagradzany i wyróżniany przez różne gremia, m.in. przez Prezydenta Miasta Krakowa (1973), JM Rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej (1986, 1994 1999) i odznaczony Złotą Odznaką za Zasługi dla Ziemi Krakowskiej (1981), Złotym Krzyżem Zasługi (1982) oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (2004).

Profesora Józefa Kiskę cechowała niezwykła pracowitość, wyjątkowa życzliwość i uczynność dla ludzi. Bezpośredni w kontaktach, był zawsze otwarty i serdeczny dla wszystkich. Pozostał w naszej pamięci jako człowiek wielkiego serca, wspaniały nauczyciel akademicki, niestrudzony uczony i nasz Mistrz.

Laura BETLEJA, Urszula BIELCZYK,
Robert KOŚCIELNIAK

PROFESOR DR HAB. JÓZEF KISZKA – BIBLIOGRAFIA

Professor Józef Kiszka – Bibliography

PRACE Z ZAKRESU LICHENOLOGII

- KISZKA J. 1964. Porosty Kotliny Sandomierskiej. Część I: Porosty Okręgu Puszczy Niepołomickiej. *Fragm. Flor. Geobot.* **10**(4): 527–564.
- STARMACHOWA B., KISZKA J. 1965. Grzyby pasożytnicze występujące na porostach zebranych w Beskidzie Śląskim (Karpaty Zachodnie). Część I. *Fragm. Flor. Geobot.* **11**(4): 631–637.
- KISZKA J. 1966. Nowe stanowiska rzadkich porostów z Beskidu Śląskiego. *Fragm. Flor. Geobot.* **12**(4): 467–470.
- KISZKA J., NOWAK J. 1966. The lichens of the Thelocarpaceae family in the Polish Western Carpathians. *Fragm. Flor. Geobot.* **12**(2): 159–199.
- KISZKA J. 1967. Porosty Beskidu Śląskiego. *Rocz. Nauk.-Dydakt. Wyższ. Szk. Ped. w Krakowie, Prace Bot.* **28**: 5–91.
- KISZKA J. 1967. Porosty Pasma Gubałówki. *Fragm. Flor. Geobot.* **13**(3): 419–446.
- KISZKA J., NOWAK, J. 1969. *Lecanora hercynica* Poelt & Ullrich – nowy dla Polski gatunek porostu. *Fragm. Flor. Geobot.* **15**(3): 375–379.
- KISZKA J. 1970. Porosty (Lichenes) Kotliny Żywieckiej. *Rocz. Nauk.-Dydakt. Wyższ. Szk. Ped. w Krakowie. Prace Bot.* **39**(II): 129–154.

- KISZKA J. 1970. Materiały do flory porostów (Lichenes) Podhala. Część I. *Roczn. Nauk.-Dydakt. Wyzsz. Szk. Ped. w Krakowie, Prace Bot.* **39**(II): 155–168.
- KISZKA J. 1971. Porosty. W: S. MYCZKOWSKI (red.), Środowisko przyrodnicze Krakowa jako obiekt dydaktyczny. *Nauka dla Wszystkich* 157. PAN, Kraków, s. 32–38.
- KISZKA J. 1972. *Gyalidea fritzei* (Stein) Vězda var. *regularis* (Eitner) Vězda i *Umbilicaria pustulata* (L.) Hoffm. w Beskidzie Śląskim. *Fragm. Flor. Geobot.* **18**(3–4): 399–402.
- KISZKA J. 1973. Porosty jako wskaźnik zanieczyszczenia powietrza na przykładzie miasta Krakowa i okolicy. *Spraw. Kom. Nauk. Oddz. PAN w Krakowie* **17**(1): 345–348.
- KISZKA J. 1974. Bioindykacja środowiska przyrodniczego na przykładzie porostów w Krakowie i Puszczy Niepołomickiej. W: W. GRODZIŃSKI, W. JUSZCZYK W, J. KISZKA, A. MEDWECKA-KORNAŚ (red.), Problemy ekologiczne i fizjologiczne w ochronie środowiska Makroregionu Południowego. Sympozjum „Człowiek i Środowisko”, Sesja XXX-lecia PRL. Wyd. Univ. Jagiellon., Kraków, s. 11–17.
- KISZKA J. 1974. Lichens in Cracow and Niepołomice Forest as environmental bioindicators. W: W. GRODZIŃSKI, W. JUSZCZYK W, J. KISZKA, A. MEDWECKA-KORNAŚ (red.), Ecological and ecophysiological problems in protection of southern Poland environment. Symposium „Man and environment”. Jagiellonian University Press, Cracow, s. 288–294.
- KISZKA J. 1974. Porost odporny na zanieczyszczenia powietrza. W: Materiały z Ogólnopolskiego Sympozjum Mikologicznego PTB, Sekcja Mikologiczna. UMCS, Lublin, s. 45–47.
- NOWAK J., KISZKA J. 1974. *Melaspilea subarenacea* sp. n., a new lichen species from the West Beskid Mts. *Fragm. Flor. Geobot.* **20**(1): 103–108.
- KISZKA J. 1975. Bioindykacja środowiska przyrodniczego na przykładzie porostów w Krakowie i Puszczy Niepołomickiej. W: Nauka w środowisku krakowskim w latach 1945–1974. Materiały ze środowiskowej sesji naukowej w Krakowie, 4–5 czerwca 1974. PWN, Warszawa–Kraków, s. 285–289.
- KISZKA J. 1975. Wpływ emisji miejskich i przemysłowych na florę porostów. *Aura* **10**: 7–8.
- KISZKA J. 1976 (1977). Korelacja pomiędzy występowaniem porostów rodzaju *Usnea* w okolicach Krakowa a zanieczyszczeniem powietrza przez dwutlenek siarki. *Acta Mycol.* **12**(2): 261–263.
- KISZKA J. 1977. Wpływ emisji miejskich i przemysłowych na florę porostów (Lichenes) Krakowa i Puszczy Niepołomickiej. *Prace Monogr. Wyzsz. Szk. Ped. w Krakowie* **19**: 5–132.
- KISZKA J. 1978. Porosty rezerwatu leśnego Lipówka w Puszczy Niepołomickiej. *Studia Naturae A* **17**: 149–158.
- KISZKA J. 1979. Flora porostów (Lichenes) okolic Pustyni Błędowskiej. *Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej* **7**: 349–377.
- KISZKA J. 1980. Lichens. W: K. GRODZIŃSKA (red.), Acidification of forest environment (Niepołomice Forest) caused by SO₂ emissions from steel mills (Final report on investigations from the period July 1. 1976 – June 30. 80/ed.). Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Cracow, s. 86–89.
- KISZKA J. 1980. Lichen communities. W: K. GRODZIŃSKA (red.), Acidification of forest environment (Niepołomice Forest) caused by SO₂ emissions from steel mills (Final report on investigations from the period July 1. 1976 – June 30. 80/ed.). Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Cracow, s. 110–117.
- KISZKA J., MULENKO W. 1980. Obumieranie plech *Pseudovernia furfuracea* (L.) Popf (Lichenes) w Tatrzańskim Parku Narodowym. Część I. *Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, Sect. C* **35**(10): 125–136.
- KISZKA J. 1981. Flora porostów (Lichenes) rezerwatu „Góra Chełm” koło Zawiercia i jego otuliny. *Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej* **8**: 71–96.
- KISZKA J. 1981. Flora porostów (Lichenes) Puszczy Niepołomickiej. *Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej* **9**: 335–356.
- KISZKA J. 1984. Metodika lichenoidinkacyjnych isledovanií w Juznoj Polše. W: J. MARTIN, E. NILSON, T. PIIN, K. POOM (red.), International School of Lichens Indication. Acad. Sc. Estonian SSR, Tallin, s. 75–101.
- KISZKA J. 1985. Porosty Pogórza Spiskiego. *Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej* **13**: 213–243.
- KISZKA J., KOZIK R. 1985. Badania nad porostami (Lichenes) miejskiego województwa krakowskiego. Część I. Materiały florystyczne. *Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej* **13**: 245–266.
- KISZKA J. 1986. Współzależność pomiędzy stopniem skażenia atmosfery przez SO₂ a degradacją i obumieraniem flory porostów i poszczególnych, wrażliwych gatunków w obrębie wybranych obszarów w południowej Polsce. W: R. J. WOJTUSIAK, (red.), Biometeorologia a organizm ludzi i zwierząt. PWN, Warszawa–Kraków, s. 123–133.
- KISZKA J. 1987. Porosty Niecki Nidziańskiej. *Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej* **15**: 117–140.
- KISZKA J., KOZIK R. 1988. Populacja plech *Cladonia mitis* for. *soralifera* Sandst. w Kotlinie Sandomierskiej. *Rocznik Przemyski* **29**: 445–447.
- KISZKA J., KOZIK R. 1988. Rozmieszczenie i degeneracja plech gatunków porostów (Lichenes) z rodzaju *Usnea* w północnej części Puszczy Sandomierskiej jako obraz

- degradacji zbiorowisk leśnych. *Rocznik Przemyski* **29**: 449–456.
- KISZKA J. 1989. Lichenoidication in the Przemyśl District. W: The East Carpathians 19th International Phytogeographical Excursion, July 7–26, 1989. Instytut Botaniki PAN, Kraków, s. 42–48.
- KISZKA J., BETLEJA L. 1989. Porosty (Lichenes) doliny Wisły. *Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej* **17**: 209–233.
- KISZKA J. 1990. Lichenoidykcja obszaru województwa krakowskiego. *Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej* **18**: 201–212.
- KISZKA J. 1990. Wpływ czynników antropogenicznych na możliwości adaptacyjne porostów różnych siedlisk. W: H. LACH (red.), Biologiczne mechanizmy procesów adaptacyjnych. Streszczenia referatów i komunikatów z VIII Sympozjum, Kraków 5–7 czerwca 1990. Wyd. Nauk. Wyższ. Szk. Ped. w Krakowie, s. 78–82.
- KISZKA J., BETLEJA L. 1990. Badania nad porostami (Lichenes) województwa krakowskiego. Część II. Materiały florystyczne. *Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej* **18**: 213–238.
- KISZKA J., PIÓRECKI J. 1990. Badania nad lichenoidykcją obszaru woj. przemyskiego. *Rocznik Przemyski* **19**: 281–290.
- KISZKA J. 1991. Badania florystyczno-fitosocjologiczne porostów epifitycznych sosny (*Pinus silvestris*) na powierzchniach borów województwa katowickiego jako obraz degeneracji środowiska leśnego. W: L. LIPNICKI (red.), V Zjazd Lichenologów Polskich. Porosty (Lichenes) Pszczewskiego Parku Krajobrazowego. Inst. Bad. Ekspertyz Nauk. w Gorzowie Wlkp., Gorzów Wielkopolski, s. 83–86.
- KISZKA J. 1991. Kumulacja siarki w plechach *Hypogymnia physodes* (L.) Nyl. i korze forofitów na torfowiskach wysokich przy Bieszczadzkim Parku Narodowym. W: H. LACH (red.), Biologiczne mechanizmy procesów adaptacyjnych. Streszczenia referatów i komunikatów z IX Sympozjum, Kraków 21–23 maja 1991. Wyd. Nauk. Wyższ. Szk. Ped. w Krakowie, s. 75–76.
- KISZKA J. 1991. Strefy lichenoidykcyjne województwa krakowskiego. W: L. LIPNICKI (red.), V Zjazd Lichenologów Polskich. Porosty (Lichenes) Pszczewskiego Parku Krajobrazowego. Inst. Bad. Ekspertyz Nauk. w Gorzowie Wlkp., Gorzów Wielkopolski, s. 87–93.
- KISZKA J., PIÓRECKI J. 1991. Porosty (Lichenes) Pogórza Przemyskiego. Uniwa, Warszawa, s. 1–137.
- BETLEJA L., BIELCZYK U., CIEŚLIŃSKI S., FAŁTYNOWICZ W., GIERBERG M., GLANC K., GLAZIK N., IZYDOREK I., KISZKA J., LACKOVIČOVÁ A., LIPNICKI L., LIŠKA J., PIŚUT I., TUSIŃSKA M., WÓJCIAK H., ZALEWSKA A. 1991. Porosty (Lichenes) Pszczewskiego Parku Krajobrazowego. W: L. LIPNICKI (red.), V Zjazd Lichenologów Polskich. Porosty (Lichenes) Pszczewskiego Parku Krajobrazowego. Inst. Bad. Ekspertyz Nauk. w Gorzowie Wlkp., Gorzów Wielkopolski, s. 5–32.
- KISZKA J. 1992. Lichen indication in the Przemyśl District (S.E. Poland). W: K. ZARZYCKI, E. LANDOLT, J. J. WÓJCICKI (red.), Contributions to the knowledge of flora and vegetation of Poland. *Veröff. Geobot. Inst. ETH, Stiftung Rübel, Zürich* **107**: 287–291.
- KISZKA J. 1992. Porosty (Lichenes) Arboretum Bolestraszyce. *Arboretum Bolestraszyce* **1**: 123–129.
- KISZKA J., PIÓRECKI J. 1992. Porosty Gór Słonnych w Karpatach Wschodnich. Zakład Fizjografii i Arboretum w Bolestraszcach, Bolestraszyce, s. 1–95.
- KISZKA J., SZELĄG Z. 1992. Nowe dla Pienin gatunki porostów. *Fragm. Flor. Geobot.* **37**(2): 597–600.
- KISZKA J., SZELĄG Z. 1992. Porosty (Lichenes) polan Pienińskiego Parku Narodowego – zagrożenie i ochrona. *Pieniny – Przyroda i Człowiek* **2**: 55–63.
- KISZKA J. 1993. Porosty (Lichenes). W: Z. MIREK, H. PIĘKOŚ-MIRKOWA (red.), Przyroda Kotliny Zakopiańskiej, poznanie, przemiany, zagrożenie i ochrona. *Tatry i Podtatrze* **2**: 171–181.
- KISZKA J. 1993. Strefy lichenoidykcyjne Kotliny Zakopiańskiej. W: Z. MIREK, H. PIĘKOŚ-MIRKOWA (red.), Przyroda Kotliny Zakopiańskiej, poznanie, przemiany, zagrożenie i ochrona. *Tatry i Podtatrze* **2**: 297–308.
- KISZKA J. 1993. Wpływ emisji miejsko-przemysłowych na florę porostów Górnego Śląska i okolicy. *Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej* **21**: 183–218.
- KISZKA J., LIPNICKI L. 1993. Wstępne uwagi o wynikach badań lichenoflory głazów narzutowych w rezerwacie „Kregi Kamienne”. W: M. REJEWSKI, A. NIENARTOWICZ, M. BOIŃSKI (red.), Bory Tucholskie. Walory przyrodnicze – Problem ochrony – Przyszłość (Materiały pokonferencyjne). Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń, s. 108–110.
- KISZKA J., PIÓRECKI J. 1993. Charakterystyka flory i zbiorowisk porostów oraz ich waloryzacja monitoringowa. W: W. KRZEMIŃSKI (red.), Turnicki Park Narodowy w polskich Karpatach Wschodnich. Dokumentacja projektowa. Pro Natura, Kraków, s. 61–94.
- KISZKA J. 1994. Badania i obserwacje porostów w siedliskach antropogenicznych i naturalnych przeprowadzone podczas sympozjum „Porosty apofityczne jako wynik antropopresji”. W: J. KISZKA, J. PIÓRECKI (red.), Porosty apofityczne jako wynik antropopresji. Materiały z Sympozjum, Bolestraszyce, 4–9 wrzesień 1993. *Arboretum Bolestraszyce* **2**: 67–78.
- KISZKA J. 1994. Nowe i rzadkie gatunki porostów Pogórza Przemyskiego. W: J. KISZKA, J. PIÓRECKI (red.), Porosty apofityczne jako wynik antropopresji. Materiały z Sym-

- pozjum, Bolestraszyce, 4–9 wrzesień 1993. *Arboretum Bolestraszyce* 2: 123–124.
- KISZKA J. 1994. Porosty apofityczne jako wynik antropopresji w obrębie środowiska przyrodniczego Karpat. W: J. KISZKA, J. PIÓRECKI (red.), Porosty apofityczne jako wynik antropopresji. Materiały z Sympozjum, Bolestraszyce, 4–9 wrzesień 1993. *Arboretum Bolestraszyce* 2: 5–20.
- KISZKA J., LIPNICKI L. 1994. Porosty na głazach na prehistorycznym cmentarzysku „Kręgi Kamienne” w Borach Tucholskich. *Fragm. Flor. Geobot. Ser. Polonica* 1: 97–105.
- KISZKA J., LIPNICKI L. 1994. Porosty na prehistorycznym cmentarzysku „Kręgi Kamienne”. W: J. KISZKA, J. PIÓRECKI (red.), Porosty apofityczne jako wynik antropopresji. Materiały z Sympozjum, Bolestraszyce, 4–9 wrzesień 1993. *Arboretum Bolestraszyce* 2: 139.
- KISZKA J., PIÓRECKI J. 1994. Waloryzacja przyrodnicza porostów (Lichenes) projektowanego Turnickiego Parku Narodowego. W: J. KISZKA, J. PIÓRECKI (red.), Porosty apofityczne jako wynik antropopresji. Materiały z Sympozjum, Bolestraszyce, 4–9 wrzesień 1993. *Arboretum Bolestraszyce* 2: 95–122.
- KISZKA J., PIÓRECKI J. (red.) 1994. Porosty apofityczne jako wynik antropopresji. Materiały z Sympozjum, Bolestraszyce, 4–9 wrzesień 1993. *Arboretum Bolestraszyce* 2: 3–141.
- BUDZBON E., BYLIŃSKA E., CIEŚLIŃSKI S., CZYŻEWSKA K., FALTYNOWICZ W., GLAZIK N., IZYDOREK I., KISS T., KISZKA J., KOZIK R., LIPNICKI L., NOWAK J., OLECH M., RADECKA K., SEAWARD M. R. D., TOBOLEWSKI Z., TOBOROWICZ I., TOBOROWICZ K., WÓJCIAK H., ZIELIŃSKA J. 1994. W: W. FALTYNOWICZ (red.), Porosty Wigierskiego Parku Narodowego. *Parki Narodowe i Rezerваты Przyrody* 13(3): 9–28.
- KISZKA J. 1995. Epifityczne porosty ogrodów podworskich jako wskaźniki jakości środowiska naturalnego. *Arboretum Bolestraszyce* 3: 59–71.
- KISZKA J. 1995. Porosty. W: Z. MIREK, J. WÓJCICKI (red.), Szata roślinna parków narodowych i rezerwatów Polski południowej. Przewodnik sesji terenowych 50 Zjazdu PTB. *Polish Bot. Stud., Guidebook Series* 12: 48–51.
- KISZKA J. 1995. Waloryzacja flory porostów w obrębie zlewni Białej i Czarnej Wisłki w Beskidzie Śląskim (Karpaty Zachodnie). W: S. WRÓBEL (red.), Zakwaszenie Czarnej Wisłki i eutrofizacja zbiornika zaporowego Wisła – Czarne. Centrum Informacji Naukowej, Kraków, s. 33–45.
- KISZKA J. 1995. Porosty brzegów i koryt potoków w zlewniach Białej Wisłki oraz Czarnej Wisłki w Beskidzie Śląskim (Karpaty Zachodnie). W: S. WRÓBEL (red.), Zakwaszenie Czarnej Wisłki i eutrofizacja zbiornika zaporowego Wisła – Czarne. Centrum Informacji Naukowej, Kraków, s. 81–86.
- KISZKA J. 1995. Zmiany we florze porostów zlewni Białej i Czarnej Wisłki w Beskidzie Śląskim. W: Z. MIREK, J. WÓJCICKI (red.), Szata roślinna Polski w procesie przemian. Materiały konferencji i sympozjów 50 Zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Kraków 26.06. – 01.07.1995. Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN, Kraków, s. 173.
- GODZIK B., KISZKA J. 1995. Metale ciężkie w plechach *Hypogymnia physodes* (L.) Nyl. w rejonie zlewni Wielek (Beskid Śląski – Karpaty Zachodnie). W: S. WRÓBEL (red.), Zakwaszenie Czarnej Wisłki i eutrofizacja zbiornika zaporowego Wisła – Czarne. Centrum Informacji Naukowej, Kraków, s. 47–52.
- GRODZIŃSKA K., KISZKA J. 1995. Response of vegetation to the air pollution in the Ratanica catchment (Carpathian Foothills, Southern Poland). W: Acid reign '95 Abstract Book. 5th International Conference on Acidic Deposition, Göteborg, Sweden, 26–30.06.95. Kluwer Academic Publ., s. 231.
- KISZKA J., KOŚCIELNIAK R. 1995. Porosty miasta Krakowa. W: Z. MIREK, J. WÓJCICKI (red.), Szata roślinna Polski w procesie przemian. Materiały konferencji i sympozjów 50 Zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Kraków 26.06. – 01.07.1995. Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN, Kraków, s. 174.
- KISZKA J. 1996. Porosty. W: K. GRODZIŃSKA, R. LASKOWSKI (red.), Ocena stanu środowiska i procesów zachodzących w lasach zlewni potoku Ratanica (Pogórze Wielickie, Polska Południowa). Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa, s. 36–40.
- KISZKA J. 1996. Porosty – wskaźniki gatunkowe skażenia środowiska. W: K. GRODZIŃSKA, R. LASKOWSKI (red.), Ocena stanu środowiska i procesów zachodzących w lasach zlewni potoku Ratanica (Pogórze Wielickie, Polska Południowa). Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa, s. 100–104.
- KISZKA J. 1996. Zmiany we florze porostów zlewni Wielek w Beskidzie Śląskim (Karpaty Zachodnie). *Zeszyty Naukowe PL – Inżynieria Włókiennicza i Ochrona Środowiska* 40(12): 97–103.
- KISZKA J. 1996. Dynamika zmian we florze porostów (w okresie trzydziestu lat) w obrębie środowiska zlewni Białej i Czarnej Wisłki w Beskidzie Śląskim. W: Ogólnopolskie sympozjum na temat: Dynamika zmian środowiska geograficznego pod wpływem antropopresji „Hydrosfera–Litosfera–Człowiek”, 26–27 września 1996. Kraków, s. 53–54.
- KISZKA J., KOŚCIELNIAK R. 1996. Dynamika zmian we florze porostów w obrębie i otoczeniu zbiorników retencyjnych w dolinie Dunajca w Pieninach. W: Ogólnopolskie sympozjum na temat: Dynamika zmian środowiska geograficznego pod wpływem antropopresji

- „Hydrosfera-Litosfera-Człowiek”, 26–27 września 1996. Kraków, s. 55–56.
- KISZKA J., KOŚCIELNIAK R. 1996. Porosty miasta Krakowa oraz waloryzacja ich warunków bioekologicznych. *Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej* **24**: 21–73.
- GRODZIŃSKA K., KISZKA J., SZAREK-ŁUKASZEWSKA G., ZIELONKA T. 1996. Lasy Pogórza Karpackiego – stan obecny, prognozy na przyszłość (na przykładzie doliny Ratanicy). W: Funkcjonowanie i monitoring geoko-systemów z uwzględnieniem lokalnych problemów ekologicznych. VII Ogólnopolskie Sympozjum ZMŚP, 19–21.09.1996, Toruń, s. 85–86.
- KISZKA J. 1997. Notatki o porostach (Lichenes) w Arboretum Bolestraszyce. Część I. *Arboretum Bolestraszyce* **5**: 211–214.
- KISZKA J. 1997. Nowe dla Pienin gatunki porostów. Część I. *Fragm. Flor. Geobot. Ser. Polonica* **4**: 325–328.
- KISZKA J. 1997. Nowe i rzadkie gatunki porostów (Lichenes) w Bieszczadzkim Parku Narodowym. Część I. *Roczniki Bieszczadzkie* **5**(1996): 43–48.
- KISZKA J. 1997. Porosty (Lichenes) dna i otoczenia zbiorników retencyjnych w dolinie Dunajca w Pieninach. *Fragm. Flor. Geobot. Ser. Polonica* **4**: 253–323.
- KISZKA J. 1997. Porosty (Lichenes) prawnie chronione w obszarze i obrzeżach projektowanego Turnickiego Parku Narodowego. *Arboretum Bolestraszyce* **5**: 215–226.
- KISZKA J. 1997. Porosty (Lichenes) prawnie chronione w otulinie zbiorników retencyjnych nad Dunajcem koło Czorsztyna (Podhale, Pieniny). *Ochrona Przyrody* **54**: 111–118.
- KISZKA J. 1997. Porosty (Lichenes) województwa tarnobrzskiego. Część I. Materiały florystyczne obszaru zachodniego. *Arboretum Bolestraszyce* **5**: 175–210.
- KISZKA J., PIÓRECKI J. 1997. Lichenoidykcja obszaru województwa tarnobrzskiego. *Arboretum Bolestraszyce* **5**: 157–174.
- KISZKA J. 1998. Lichen flora as indicative of the environmental degradation in the Czarna Wiselka and Biała Wiselka catchments. W: S. WRÓBEL (red.), Environmental degradation of the Czarna Wiselka catchments, Western Carpathians. *Studia Naturae* **44**: 53–71.
- KISZKA J. 1998. Porosty (Lichenes) prawnie chronione miasta Przemyśla. *Chrońmy Przyrodę Ojczyzn* **54**(4): 21–30.
- KISZKA J. 1998. Porosty (Lichenes) Ziemi Sandomierskiej i ich ochrona. W: T. PUSZKARA, Osobliwości przyrody Ziemi Sandomierskiej. Materiały z sympozjum, Sandomierz 16 października 1998. Towarzystwo Naukowe Sandomierskie, Wyższa Szkoła Humanistyczno-Przyrodnicza, Muzeum Okręgowe w Sandomierzu.
- KISZKA J. 1998. Porosty miasta Przemyśla. W: J. MIĄDLI-KOWSKA (red.), Botanika polska u progu XXI wieku. Materiały sympozjum i obrad sekcji 51 Zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Gdańsk, 15–19 września 1998. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań, s. 214.
- KISZKA J. 1998. The lichens of stream of banks and beds in the Czarna Wiselka and Biała Wiselka catchments. W: S. WRÓBEL (red.), Environmental degradation of the Czarna Wiselka catchments, Western Carpathians. *Studia Naturae* **44**: 113–123.
- GODZIK B., KISZKA J. 1998. Concentration of heavy metals in thalluses of *Hypogymnia physodes* (L.) Nyl. in the Czarna Wiselka and Biała Wiselka catchments. W: S. WRÓBEL (red.), Environmental degradation of the Czarna Wiselka catchments, Western Carpathians. *Studia Naturae* **44**: 73–80.
- KISZKA J., KOŚCIELNIAK R. 1998. Lista florystyczna porostów polskich Karpat Wschodnich. *Roczniki Bieszczadzkie* **6**(1997): 49–63.
- KISZKA J., KOŚCIELNIAK R. 1998. The flora of lichens in the Polish Eastern Carpathians. W: S. YA. KONDRATYUK, B. J. COPPINS (red.), Lobarion lichens as indicators of the primeval forests of the Eastern Carpathians. Darwin International Workshop, 25–30 May 1998, Kostrino, Ukraine. Phytosociocentre, Kiev, s. 82–101.
- KISZKA J., KOŚCIELNIAK R. 1998. Zmiany we florze porostów w obrębie i otoczeniu zbiorników retencyjnych w dolinie Dunajca koło Czorsztyna. W: K. CZYZEWSKA (red.), Różnorodność biologiczna porostów. Wyd. Uniw. Łódzkiego, Łódź, s. 65–69.
- KISZKA J. 1999. Nowe i rzadkie gatunki porostów (Lichenes) w Bieszczadzkim Parku Narodowym i jego otulinie. Część II. *Roczniki Bieszczadzkie* **7**(1998): 343–347.
- KISZKA J. 1999. Porosty (Lichenes) oraz warunki bioekologiczne Przemyśla. *Arboretum Bolestraszyce* **6**: 4–86.
- KISZKA J., LEŚNIAŃSKI G. 1999. Czerwona lista porostów Górnego Śląska. *Raporty Opinie* **3**: 52–110.
- OLECH M., KISZKA J. 1999. *Agonimia tristicula* (Nyl.) Zahlbr. W: S. CIEŚLIŃSKI, W. FAŁTYNOWICZ (red.), Atlas of geographical distribution of lichens in Poland, **2**. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków, s. 7–11.
- KISZKA J. 2000. Koncepcja badań terenowych i monitoringu zasobów porostów (Lichenes) w Bieszczadzkim Parku Narodowym i sąsiadujących parkach krajobrazowych. *Roczniki Bieszczadzkie* **8**(1999): 375–380.
- KISZKA J. 2000. Nowe dla Pienin gatunki porostów. Część II. *Fragm. Flor. Geobot. Polonica* **7**: 277–279.
- KISZKA J. 2000. Ocena zmian we florze porostów Puszczy Niepołomickiej w okresie 40-lecia. W: *Toruńskie Seminarium Ekologiczne – „Zmiany a zmienność”*. Toruń, 23–25 czerwiec 2000. Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Instytut Ekologii i Ochrony Środowiska.

- KISZKA J. 2000. Porosty (Lichenes). W: J. Razowski (red.), Flora i Fauna Pienin. Monografie Pienińskie 1509–1678, 1. Pieniński Park Narodowy, Krościenko nad Dunajcem, s. 55–66.
- KISZKA J. 2000. Porosty (Lichenes) na murach i wokół fortów twierdzy Przemyśl. *Rocznik Przemyski* 36(2): 21–26.
- BIELCZYK U., KISZKA J. 2000. Contribution to the lichen flora of Western Ukraine. *Fragm. Flor. Geobot.* 45(1–2): 493–500.
- KISZKA J. 2001. Bioróżnorodność porostów (Lichenes) w Arboretum w Cisowej. *Arboretum Bolestraszyce* 8: 52.
- KISZKA J. 2001. Porosty (Lichenes) jako wskaźniki ekologiczne jakości środowiska w Arboretum Bolestraszyce. *Arboretum Bolestraszyce* 8: 53.
- KISZKA J. 2001. Porosty (Lichenes) Przemyśla. *Arboretum Bolestraszyce* 8: 54.
- KISZKA J. 2001. Porosty (Lichenes) rezerwatu przyrody „Przełom Białki pod Krempachami” na Podhalu (Karpaty Zachodnie). *Chrońmy Przyrodę Ojczyzn* 57(3): 11–31.
- KISZKA J. 2001. Porosty rezerwatu przyrody „Biała Woda” w Pieninach. W: Botanika w dobie biologii molekularnej. Materiały sesji i sympozjów 52 Zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego. Wydawnictwo Poznańskie, Poznań, s. 173.
- KISZKA J. 2001. Renaturyzacja flory porostów w obwodzie ochronnym „Moczarne” w obszarze ochrony ścisłej Bieszczadzkiego Parku Narodowego. *Roczniki Bieszczadzkie* 9(2000): 19–26.
- KISZKA J., KOŚCIELNIAK R. 2001. Nowe i rzadkie gatunki porostów (Lichenes) w Bieszczadzkim Parku Narodowym i jego otulinie. Część III. *Roczniki Bieszczadzkie* 9(2000): 27–32.
- KISZKA J., KOŚCIELNIAK R. 2001. Stan zachowania *Lobaria pulmonaria* i związku *Lobarion* w polskiej części Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie”. *Roczniki Bieszczadzkie* 9(2000): 33–52.
- BIELCZYK U., KISZKA J. 2001. The genus *Absoconditella* (Stictidaceae, Ascomycota lichenisati) in Poland. *Polish Bot. J.* 46(2): 175–181.
- KISZKA J., PIÓRECKI J. 2001. Różnorodność porostów (Lichenes) Pogórza Przemyskiego. *Arboretum Bolestraszyce* 8: 55.
- CZYŻEWSKA K., FALTYNOWICZ W., KISZKA J. 2001. Polska terminologia lichenologiczna. W: Botanika w dobie biologii molekularnej. Materiały sesji i sympozjów 52 Zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego. Wydawnictwo Poznańskie, Poznań, s. 172.
- KISZKA J. 2002. Estimation of the changes in the lichen flora of the Niepołomice Forest (Southern Poland) in the years 1960–2000. *Ecological Questions* 1: 87–96.
- KISZKA J. 2002. Notatki o porostach (Lichenes) w Arboretum Bolestraszyce Część 2. *Arboretum Bolestraszyce* 9: 41–46.
- KISZKA J. 2002. Porosty (Lichenes) oraz warunki bioekologiczne w Arboretum Cisowa (Pogórze Przemyskie). *Arboretum Bolestraszyce* 9: 47–67.
- KISZKA J. 2002. Porosty (Lichenes) Wzgórz Łuczycko–Jaksmanickich koło Przemyśla (Opole Zachodnie). *Arboretum Bolestraszyce* 9: 69–78.
- KISZKA J. 2002. Stan flory porostów (Lichenes) w Małych Pieninach. W: Przewodnik po polsko – słowackiej sesji posterowej „Badania naukowe w Pieninach 2002”. Pieniński Park Narodowy, Pieninsky narodny park, 20 czerwiec 2002 r. Krościenko n/D, s. 15.
- KISZKA J. 2002. Zagadnienie apofityzacji porostów w buczynie karpackiej w Bieszczadzkim Parku Narodowym. *Roczniki Bieszczadzkie* 10: 17–24.
- KISZKA J., KOŚCIELNIAK R. 2002. Nowe i rzadkie gatunki porostów (Lichenes) w Bieszczadzkim Parku Narodowym i jego otulinie. Część IV. *Roczniki Bieszczadzkie* 10: 253–255.
- BIELCZYK U., KISZKA J. 2002. *Absoconditella celata* (Stictidaceae) – a lichen species new to Poland. *Polish Bot. J.* 47(1): 70–71.
- KISZKA J. 2003. Nowe dla Pienin gatunki porostów. Część III. *Fragm. Flor. Geobot. Polonica* 10: 297–299.
- KISZKA J. 2003. Porosty (Lichenes) hałd cynkowo – ołowowych w Bolesławiu koło Olkusza. W: L. LACH (red.), Dynamika zmian środowiska geograficznego pod wpływem antropopresji. NFOŚiGW, Akademia Pedagogiczna w Krakowie, s. 193–199.
- KISZKA J. 2003. Porosty rezerwatu Zaskalskie–Bodnarówka w Małych Pieninach (Karpaty Zachodnie). *Chrońmy Przyrodę Ojczyzn* 59(2): 78–98.
- KISZKA J. 2003. Swoistość piętrowości występowania porostów w Bieszczadzkim Parku Narodowym. *Roczniki Bieszczadzkie* 11: 87–93.
- KISZKA J., KOŚCIELNIAK R. 2003. Nowe i rzadkie gatunki porostów (Lichenes) w Bieszczadzkim Parku Narodowym i jego otulinie. Część V. *Roczniki Bieszczadzkie* 11: 263–266.
- KISZKA J., LEŚNIAŃSKI G. 2003. Czerwona lista porostów zagrożonych na Śląsku Opolskim i Górnym Śląsku. *Monogr. Bot.* 91: 177–200.
- KOŚCIELNIAK R., KISZKA J. 2003. The lichens and allied fungi of the Polish Eastern Carpathians. W: U. BIELCZYK (red.), The lichens and allied fungi of the Polish Carpathians an annotated checklist. Biodiversity of the Polish Carpathians, 1. W. Safer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków, s. 233–394.
- KISZKA J. 2004. Porosty (Lichenes) rezerwatu Wysokie

- Skałki w Małych Pieninach (Karpaty Zachodnie). *Chrońmy Przyrodę Ojczystą* **60**(3): 25–48.
- KISZKA J. 2004. Porosty (Lichenes) Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej zebrane w XIX wieku i ich zanikanie. W: J. PARTYKA (red.), Zróżnicowanie i przemiany środowiska przyrodniczo-kulturalnego Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, T. 1 *Przyroda*. Ojców, Ojcowski Park Narodowy, s. 263–268.
- KISZKA J. 2004. Porosty (Lichenes) Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej zebrane w XIX wieku i ich zanikanie. W: Materiały konferencji naukowej „Ogólnopolskie znaczenie dla nauki polskiej edukacji zespołowych badań na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej”, 16–19 czerwca 2004 r., Złoty Potok – Ojców, s. 27–28.
- CZARNOTA P., KISZKA J. 2004. *Vezdaea aestivalis* (Ohlert) Tscherm.-Woess & Poelt. W: U. BIELCZYK, S. CIEŚLIŃSKI, W. FAŁTYNOWICZ (red.), Atlas of the geographical distribution of lichens in Poland, 4. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków, s. 107–110.
- KISZKA J., GRODZIŃSKA K. 2004. Lichen flora and air pollution in the Niepołomice Forest (S Poland) in 1960–2000. *Biologia, Bratislava* **59**(1): 25–37.
- KISZKA J., KOŚCIELNIAK R. 2004. Gatunki z czerwonej listy porostów wymarłych i zagrożonych w Polsce oraz ich stan żywotności w polskich Karpatach Wschodnich. *Roczniki Bieszczadzkie* **12**: 15–32.
- KISZKA J., KOŚCIELNIAK R. 2004. Nowe i rzadkie gatunki porostów (Lichenes) w Bieszczadzkim Parku Narodowym. Część VI. *Roczniki Bieszczadzkie* **12**: 33–38.
- KOŚCIELNIAK R., KISZKA J. 2004. Porosty torfowisk wysokich doliny górnego Sanu w Bieszczadzkim Parku Narodowym. *Roczniki Bieszczadzkie* **12**: 39–50.
- KAPUSTA P., SZAREK-ŁUKASZEWSKA G., KISZKA J. 2004. Spatial analysis of lichen species richness in a disturbed ecosystem (Niepołomice Forest, S Poland). *Lichenologist* **36**(3/4): 249–260.
- KISZKA J. 2005. Lichens of the Biała Woda Nature Reserve in the Małe Pieniny Mts (Western Carpathians). *Polish Botanical Studies* **19**: 177–188.
- KISZKA J., KOŚCIELNIAK R. 2005. Nowe i rzadkie gatunki porostów (Lichenes) w Bieszczadzkim Parku Narodowym i jego otulinie. Część VII. *Roczniki Bieszczadzkie* **13**: 245–248.
- KISZKA J., SZAREK-ŁUKASZEWSKA G. 2005. Porosty terenów po górnictwie cynkowo-olowiowym w Bukownie koło Olkusza (Polska południowa). *Chrońmy Przyrodę Ojczystą*. <http://www.iop.krakow.pl/iop/iop.asp?0403>
- KOŚCIELNIAK R., KISZKA J. 2005. A supplement to the lichen checklist of the Eastern Carpathians. *Roczniki Bieszczadzkie* **13**: 235–243.
- BIELCZYK, U. BYLIŃSKA E., CZARNOTA P., CZYŻEWSKA K., GUZOW-KRZEMIŃSKA B., HACHUŁKA M., KISZKA J., KOWALEWSKA A., KRZEWICKA B., KUKWA M., LEŚNIAŃSKI G., ŚLIWA L., ZALEWSKA A. 2005. Contribution to the knowledge of lichens and lichenicolous fungi of Western Ukraine. *Polish Bot. J.* **50**(1): 39–64.
- KISZKA J. 2006. *Thelocarpon imperceptum* i możliwości jego ochrony w Polsce. W: Z. MIREK, E. CIEŚLAK, B. PASZKO, W. PAUL, M. ROKIER (red.), Rzadkie, ginące i reliktowe gatunki roślin i grzybów, problemy zagrożenia i ochrony różnorodności flory Polski, Materiały Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej 30–31 maj 2006 r. Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN Zakład Systematyki Roślin Naczyniowych, Akademia Rolnicza w Krakowie im. Hugona Kołłątaja w Krakowie Wydział Leśny, Kraków, s. 90.
- KISZKA J. 2006. Porosty (Lichenes) Brzegu Dolnego i Obornik Śląskich koło Wrocławia (Polska południowa). *Acta Botanica Silesiaca* (oddane do druku).
- KISZKA J. 2006. Bioróżnorodność porostów Pienińskiego Parku Narodowego – teraźniejszość i przyszłość. W: H. WÓJCIAK (red.), Porosty – różnorodność, znaczenie, zagrożenia. UMCS, Lublin (w druku).
- KISZKA J., KOŚCIELNIAK R. 2006. Localities of the high-mountain species *Leucocarpia biatorella* in the Silesian Upland (southern Poland). W: A. LACKOVIČOVÁ, A. GUTTOVÁ, A. LISICKÁ, & P. LIZOŇ (red.), Central European lichens. Diversity and threat. Mycotaxon Ltd., Ithaca, s. 325–329.
- KOŚCIELNIAK R., KISZKA J. 2006. Nowe i rzadkie gatunki porostów (Lichenes) w Bieszczadzkim Parku Narodowym i jego otulinie. Część VIII. *Roczniki Bieszczadzkie* **14**: 135–138.
- KOŚCIELNIAK R., KISZKA J. 2006. Porosty strefy wysokogórskiej Bieszczadzkiego Parku Narodowego – stan zachowania i zagrożenia. *Roczniki Bieszczadzkie* **14**: 123–133.
- OLECH M., CZYŻEWSKA K., KISZKA J. 2006. Wspomnienie o Profesorze Januszu Nowaku. *Wiadomości Botaniczne* **50**(1–2): 32–36.
- KISZKA J. 2007. Nowe gatunki porostów w Ojcowskim Parku Narodowym. *Prądnik* **17** (w druku).
- KISZKA J., GUTTOVÁ A. 2007. Porosty. W: Krajina a Lidé. Příroda historie život. Wyd. Baset (oddane do druku).
- KOŚCIELNIAK R., KISZKA J. 2007. Nowe i rzadkie gatunki porostów (Lichenes) w Bieszczadzkim Parku Narodowym i jego otulinie. Część IX. *Roczniki Bieszczadzkie* **15**: 119–122.
- KRZEWICKA B., KISZKA J. 2007. *Verrucaria elaeomelaena* and *V. funckii* (Verrucariaceae) in Poland. *Polish Bot. J.* **52** (w druku).
- KISZKA J. 2008. *Thelocarpon imperceptum* (Nyl.) Mig. – a new lichen species from central Europe. *Polish Botanical Studies* (w druku).

INNE PRACE

KISZKA J. 1970. Systematyka i stopniowe zróżnicowanie organizmów z podkreśleniem zależności tego procesu od różnych warunków życia. Rozdz. III. W: Materiały pomocnicze dla nauczyciela biologii w III klasie liceum ogólnokształcącego. Wyd. Nauk. Wyższ. Szk. Ped. w Krakowie, Kraków, s. 21–60.

KISZKA J., KOZIK R. 1970. System naturalny jako obraz zróżnicowania świata roślinnego i zwierzęcego. Rozdz. II. Materiały pomocnicze dla nauczyciela biologii w III klasie liceum ogólnokształcącego. Wyd. Nauk. Wyższ. Szk. Ped. w Krakowie, Kraków, s. 5–20.

KISZKA J. 1972. Wychowawczy i poznawczy aspekt pracy studentów w kole naukowym biologów. Prace z dydaktyki szkoły wyższej. *Problemy Dydaktyki Biologii* 10: 244–249.

KISZKA J. 1973. Ochrona środowiska przyrodniczego a program nauczania biologii w szkole. *Biologia w szkole* 5/136/XXVI: 30–32.

GRODZIŃSKI W., JUSZCZYK W., KISZKA J., MEDWECKA-KORNAŚ A. 1974. Problemy ekologiczne i ekofizjologiczne w ochronie środowiska makroregionu południowego. W: S. CYNARSKI (red.), Nauka w Środowisku Krakowskim w latach 1945–1974. Materiały ze środowiskowej sesji naukowej w Krakowie, 4–5 czerwca 1974. PWN, Warszawa–Kraków, s. 279–308.

KISZKA J. 1975. Ochrona przyrody i środowiska przyrodniczego człowieka. W: W. STAWIŃSKI (red.), Jak samodzielnie poznawać przyrodę (zadania i wskazówki). Wyd. Szkolne i Pedagog., Warszawa, s. 132–159.

KISZKA J., MYCZKOWSKI S. 1976. Czy Huta Katowice zagrożi środowisku? Nie najlepsza reklama. Uwagi do artykułu. *Aura* 12: 32.

KISZKA J. 1990. Zbieractwo, uprawa, występowanie i ochrona roślin użytkowych. W: L. ŚWIEJKOWSKI (red.), Rośliny lecznicze i przemysłowe. Klucz do oznaczania. Libra, Warszawa, s. 15–36.

GRESZTA J., NIEMTUR S., KISZKA J., BARSZCZ J., GRUSZCZYŃSKA M., STRUŚ L. 1990. Ocena stopnia zagrożenia lasów górskich w oparciu o rośliny wskaźnikowe. W: Ocena zasobów leśnych w ekosystemach zagrożonych. Wyd. SGGW-AR, Warszawa, s. 70–92.

KISZKA J. 1992. Ochrona przyrody i środowiska przyrodniczego człowieka. W: W. STAWIŃSKI (red.), Jak samodzielnie poznawać przyrodę (zadania i wskazówki). Wyd. III. Wyd. Szkolne i Pedagog., Warszawa, s. 150–178.

PIÓRECKI J., ANTONIEWSKA E., KISZKA J., ŻYGALA E. 2000. Index Plantarum of outdoors cultivated herbaceous plants in Poland. W: T. J. NOWAK (red.), *Prace Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Wrocławskiego* 6(1): 3–399.

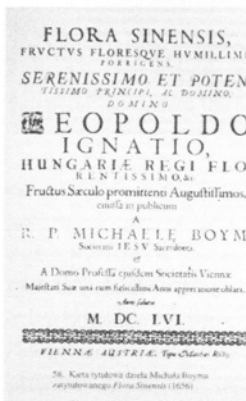
Robert KOŚCIELNIAK, Laura BETLEJA

ROCZNICE, JUBILEUSZE ANNIVERSARIES, JUBILEES

PRO MEMORIA

395-lecie urodzin Michała Boyma (1612–22 VIII 1659), jezuita, przyrodnika, ur. we Lwowie, zm. w Kuangsi w Chinach, misjonarza w Chinach, autora dzieła na temat medycyny chińskiej oraz pierwszej w świecie pracy dotyczącej flory Chin pt. *Flora Sinensis* wydanej w Wiedniu w 1656 r., zawierającej opisy i ryciny 27 gatunków roślin użytkowych, m.in. pierwszą informację o drzewie chlebowym (*Artocarpus altilis*).

110-lecie urodzin Franciszka Górskiego (6 VIII 1897–7 I 1989), fizjologa roślin, teoretyka biologii, ur.

w Woli Pękoszewskiej k. Skierniewic, zm. w Krakowie, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, organizatora i długoletniego kierownika Katedry Fizjologii Roślin UJ oraz Zakładu Fizjologii Roślin PAN, twórcy krakowskiej szkoły fotofizjologicznej, członka rzeczywistego PAN, członka honorowego Polskiego Towarzy-

